

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 5

БЕОГРАД 1937 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

ХИХ РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 16 ФЕБРУАРА 1937 ГОД. У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО

ПРЕТСЕДНИК

СТЕВАН ЂИРИЋ

СЕКРЕТАРИ

ТОДОР ЖИВКОВИЋ и ДРАГОМИР СТОЈАДИНОВИЋ

Присутни г. г. Министри: Министар унутрашњих послова и заступник Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова др. **Антон Корошец**; Министар саобраћаја др. **Мехмед Спахо**; Министар пољопривреде **Светозар Станковић**; Министар правде др. **Никола Суботић**; Министар социјалне политике и народног здравља **Драгиша Цветковић**; Министар грађевина др. **Марко Кожул**; Министар финансија **Душан Летица**; Министар без портфеља др. **Михо Крек**; Министар пошта, телеграфа и телефона др. **Бранко Калуђерчић**; Министар без портфеља **Војислав В. Ђорђевић**.

ПОЧЕТАК У 11.15 ЧАСОВА.

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника XVIII редовног састанка;

2 — Саопштење Указа Краљевских Намесника о заступању Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова;

3 — Саопштење законског предлога Јоце Георгијевића и другова, народних посланика, о подржављењу творница жесте (шпиритуса) и увођењу монопола жесте, и одбијање хитности;

4 — Саопштење предлога резолуције др. Васе Јовановића и другова, народних посланика, којом траже слободу публикавања посланичких говора држаних у Народној скупштини и несметано прештампавање свих говора из стенографских белешака, као и да се по доношењу буџета, поднесе Народном претставништву на решење предлог закона о штампи, којим ће бити загарантована слобода исказивања мисли; и одбијање хитности;

5 — Саопштење Уредаба Министарског савета: Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова о југословенском портфељу бившег „Феникса“, друштва за осигурање живота у Бечу, од 16 децембра 1936 године; Министра просвете о ауторско-правном посредништву, од 23 децембра 1936 године;

6 — Саопштење извештаја Финансијског одбора Народне скупштинe о подношењу извештаја, са одвојеним мишљењем мањине, о предлогу буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансијског закона за 1937/38 годину;

7 — Саопштење интерпелација народних посланика: Банића Милана на Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова о нерегулисању положаја професора Јовановића Радослава и одбијање првенства; Мравље Милана и другова на Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова и Министра унутрашњих послова о поступку љубљанске полиције у просторијама Кметијске дружбе у Љубљани и одбијање првенства; Мравље Милана и другова на Министра унутрашњих послова о незаконитом поступању Управника љубљанске полиције др. Хацина Јосипа и одбијање првенства; Мравље Милана и другова на Министра пољопривреде о поступку Управника љубљанске полиције др. Хацина Јосипа и одбијање првенства; Секуле Зечевића на Министра трговине и индустрије о затварању Државне мајсторске деловодне школе у Београду и одбијање првенства; Обрена Савића на Министра унутрашњих послова о раду среског начелника Бабића Радомира;

8 — Саопштење Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова, да ће на интерпелације народних посланика: Ленарчића Станка о невраћању волова Браниселу Јожефу из Церквице, које су му заплениле италијанске власти; о прогањању наших држављана у Италији и невраћању волова Стрлету Ф. Францету, које су му заплениле италијанске власти; Банића Милана о нерегулисању положаја Јовановићу Радославу, професору, — одговорити кад прикупи потребне податке; и да је интерпелацију Мравље Милана и другога о поступку љубљанске полиције у просторијама Кметijske дружбе у Љубљани доставио Министру унутрашњих послова као надлежном на даљи законски поступак.

Говорници: Секретар Тодор Живковић, Јоца Георгијевић, Министар финансија Душан Летица, Претседник Народне скупштине Стеван Ђирић (пет пута), Министар правде др. Никола Суботић (пет пута), Министар пољопривреде Светозар Станковић.

Дневни ред: 1 — Претрес и усвајање у начелу, појединостама и коначно извештаја Одбора за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима о предлогу закона о Светској поштанској конвенцији, закљученој и потписаној у Каиру, 20 марта 1934 године, са закључним протоколом, правилником за њено извршење, одредбама о преносу писмоносне поште ваздушним путем и закључним протоколом тих одредаба као и са угодбама: о писмима и кутијама са означеном вредношћу, поштанским пакетима, поштанским упутницама, поштанским налозима, о поштанским вирманима и о претплатама на новине и на повремене списе заједно са правилницима за извршење тих угодаба, њиховим додацима и закључним протоколима.

Говорници: Известилац Жарко Томашевић, Војислав Лазић, Претседник Народне скупштине Стеван Ђирић.

2 — Претрес и усвајање у начелу, појединостама и коначно извештаја Одбора за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима о предлогу закона о Конвенцији између Краљевине Југославије и Велике Британије о уређењу међусобне помоћи у вођењу поступка у грађанским и трговачким стварима које су у течају или које могу бити у течају пред односним судским властима, потписаној у Лондону 27 фебруара 1936 године.

Говорници: Известилац Жарко Томашевић, Војислав Лазић, Претседник Народне скупштине Стеван Ђирић (два пута).

3 — Претрес и усвајање у начелу, појединостама и коначно извештаја Одбора за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима о предлогу закона о Споразуму између Краљевине Југославије и Краљевине Белгије о међусобној судској помоћи у грађанским и трговачким стварима, са допунским протоколом, закљученом у Брислу 29 фебруара 1936 године.

Говорници: Известилац Жарко Томашевић, Војислав Лазић, Претседник Народне скупштине Стеван Ђирић (два пута).

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, отварам XIX редовни састанак Народне скупштине. Молим господина секретара да изволи прочитати записник прошле седнице.

Секретар Тодор Живковић прочита записник XVIII редовног састанка.

Претседник Стеван Ђирић: Има ли ко од госпode народних посланика какву примедбу на прочитани записник? (Нема). Примедаба нема, записник је примљен.

Изволите чути један Указ Високог Краљевског Намесништва.

Секретар Тодор Живковић (чита):

„ У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

ПЕТРА II

по милости Божјој и вољи Народној

КРАЉА ЈУГОСЛАВИЈЕ

КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

Пошто ће се Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова др. Стојадиновић М. Милан бавити извесно време у иностранству, то на предлог Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова, а на основу чл. 11 и 12 Закона о уређењу Врховне државне управе, постављају:

За заступника Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова др. Корошца Антона, Министра унутрашњих послова.

Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова нека изврши овај Указ.

11 фебруара 1937

Београд

ПАВЛЕ, с. р.

Др. Р. СТАНКОВИЋ, с. р.

Др. И. ПЕРОВИЋ, с. р.

Претседник Министарског савета
и Министар иностраних послова,

Др. М. М. Стојадиновић, с. р.”

(Сви народни посланици саслушали су читање Указа стојећи и одазвали се сложним узвицима: Живео Краљ!)

Претседник Стеван Ђирић: Прочитани Указ Високих Краљевских Намесника прима се на знање.

Изволите чути један законски предлог за који се тражи хитност.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. г. Јоца Георгијевић и другови, народни посланици, подносе Народној скупштини на решење предлог закона о подржављењу творница жесте (шпиритуса) и уважању монопола жесте и траже да се овај законски предлог огласи за хитан.

Претседник Стеван Ђирић: По § 63 Закона о пословном реду у Народној скупштини предлагач има право да образложи хитност. Реч има народни посланик г. Јоца Георгијевић.

Јоца Георгијевић: Господо народни посланици, имао сам част поднети следећи законски предлог:

„Господину

ПРЕТСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

На основу §§ 61 и 51 Закона о пословном реду у Народној скупштини, част ми је поднети следећи предлог закона о подржављењу творнице жесте (шпиритуса) и уважању монопола жесте:

§ 1

Све творнице жесте (шпиритуса) биле оне индустријског, биле пољопривредног карактера, биће подржављене у року од најдаље годину дана од ступања на снагу овога закона.

§ 2

Услове откупа и примопредаје одредиће засебним Правилником споразумно Министар финансија и Министар трговине и индустрије. Висина откупа износиће 10 до 15-то струки износ просечне чисте добити изказане и пријављене пореским властима од 1930 до 1936 године. Код творница пољопривредног карактера установиће се откупнина путем процене.

§ 3

Овлашћује се Министар финансија, да за износ свеукупне откупнине изда динарске благајничке записе са роком од једне до три године уз камате од 6% којима ће обезбедити првенствени ломбард код Народне и Хипотекарне банке.

§ 4

Од дана примања творница, престаје рад у свима творницама сем оних, чији се погон за производњу жесте потребне искључиво у индустријске сврхе (не за људски конзум), исказе неизбеживим. Та ће се производња обављати у државној режији Управе државних монопола.

§ 5

Тако произведена жеста продаваће се искључиво у индустријске сврхе у једнообразним пломбираним судовима монополске управе. Исто ће бити случај и са затеченим залихама жесте на дан примопредаје творница.

§ 6

Од дана ступања на снагу овог закона, сва жеста (шпирит) намењена за људски конзум, ма у којем облику, моћи ће се производити само из вина.

§ 7

Истом од тога дана, вина испод 10% алкохолне садржине неће моћи више долазити у обзир као вина у трговачком промету, него се морају испећи на вински дестилат, који има да замени жесту (шпирит), гдегод је иста до сада била употребљена за људски конзум и то слободно од сваке трошарине. Потрошња вина испод 10% дозвољена је само у кућној потрошњи произвођача.

Краљевска влада дужна је, да најдаље до 1 јуна о. г. поднесе Народној скупштини коначан предлог о овом закону с тим, да исти има да ступи на снагу најдаље 1 октобра 1937 године. Наш Претседник Министарског савета нека изврши овај закон.

На основу § 62 Закона о пословном реду у Народној скупштини тражим да се овај законски предлог огласи за хитан.

Господо народни посланици, ја на ову говорилицу ступам веома ретко, а кад то чиним, чиним само у оним приликама, када то изискују јавни општи интереси.

И овај законски предлог, који сам могао назвати и законом о спасу виноградарства и воћар-

ства, јесте привредно социјални интерес огромног значаја, с тога вас молим, да се заједнички са њим озбиљније позабавимо.

Творнице жесте (шпиритуса) имале су у предратној монархији донекле своју оправданост, јер је састав државе био пола пољопривредног, пола индустријског обележја. Те две поле конзумирале су готово сасма међусобно своје производе. Извозу вишка жесте пак у оне земље у којима се штеде сировине из којих се она производи за људску и сточну храну, нису стајале на путу нарочите тешкоће. Та је индустрија имала дакле и свог рачуна.

Истина, и онда је та индустрија већ тровала својим производима разних облика сиромашне радничке масе, нарочито у индустријским центрима. И онда је грмела против „Шпиритус Барона” социјално расположена штампа, посланици и раднички вођи, али као увек, надвладала су шпиритус милиони и фискални интерес, који је убирао много милиона трошарине. Шверцовало се је и онда, али скромније него данас.

Но поред тога, имало је и вино своју прођу, трошило се је у крајевима производње, али га је врло много трошила данашња Аустрија, Ческа и Пољска, а врло знатно и Немачка, Швајцарска и Русија.

После рата промениле су се прилике. Ми смо освојили једну територију, чија индустрија не може да консумира жесту наслеђених творница, а њен извоз данас спутавају прохибитивне царине аутархијског правца модерне привреде. Али, што је била мања прођа жесте у легалном облику, то су се њени произвођачи трудили да надокнаде изосталу добит на тај начин, да што веће количине прокриумчаре под видом воћних ракија, алкохолизирањем слабих вина, која су купована у бесцење. То је уносан посао, који је омогућавао зараду од 24.— динара на уштеђеној и неплаћеној трошарини по литру, од једне робе, која стаје свега 4.— динара по литру. Дакле, остварио се принцип: мањи промет, али велика зарада. Ишле су им можда несвесно и власти на руку на тај начин, што је увоз сувога грожђа био монопол „Арка”, који је зарађивао огромне милионе из сувога грожђа. Из тога сувога грожђа производила се је воћна ракија, која је примала још огромне количине жесте произведене из кукуруза.

1934 године увезено је 269 вагона сувога грожђа. 1936 године у првих 9 месеци, дакле у оним месецима, у којима је увоз најмањи, увезено је 374 вагона. 374 вагона сувога грожђа то значи 1.100 вагона вина од 10% алкохола, а то значи толику количину вина колику даје читав винородни крај од Беле Цркве преко Вршца у Јужни Банат. Дакле, толико, као да је у једну руку сконцентрисан монопол вина за читав један крај наше државе.

После овога, дакле, вероватна је тврдња, да је 1934 године од свега произведених 600 вагона жесте, само 7 вагона платило закониту трошарину, док је остатак наводно утрошен за сирћетну есенцију, гориво итд.

Прошло јесени, приликом анкете у Министарству пољопривреде о винарству и виноградарству изјавио је отворено један власник једне пољопривредне творнице жесте, да се 90% жесте шверцује. Уосталом, за то имате индиције и у случајевима Вшетечке—Фаркаш, Бом Белес и др., које не можемо да споменемо, јер нисмо стигли да дођемо до њиховог сазнања.

Отпада дакле фискални интерес, који би оправдавао одржавање једне овакве индустрије, а остаје за државу сува штета од шверцованих милиона динара. Течевина тих предузећа не износи ништа, и толика је да је није вредно ни споменути. У виду течевине не даје пак та индустрија ни стоти део онога, што држави даје виноградарство и воћарство директно и индиректно, како ћу то доказати.

Остала би још једна околност, која би могла да правда одржавање једне овакве индустрије. А то би било кад би она прерађивала једну сировину, коју не можемо да продамо иностранству или да искористимо на други неки начин. Али не постоји ни тај случај, јер кукуруза никада немамо толико, а да га не би могли извести. Меласу пак можемо било да извозимо, било да користимо за животињску храну, па да је тако индиректно извозимо, а да заштедимо ону пићу, чији смо извоз морали већ опетовано да обуставимо ради оскудице за намирење саме домаће потребе.

Апстрахирајмо злоупотребе са шпиритусом за један моменат па се поведимо само економским разлозима. Је ли при данашњим привредним приликама мудро, или уопште могуће правдати одржавање једне индустрије, која прерађује сировине, које се лако дају продати, у један индустријски продукт, који огромно терети и штети прођу оних производа, за које не можемо да нађемо довољно потрошње ни у земљи ни ван ње, а на којима се без индустријске прераде базира опстанак милиона нашег живља. Канимо се још да ту потребну и корисну базу крешемо ограничењима у новим теретима, у корист једне привредно излишне и штетне продукције. То значи, благо речено, огромну лакомисленост, неразвишеност и расипање народне муке и иметка.

Са друге је стране држава огромним доприносима у новцу, у садницама, у разним уступцима, предавањима итд. учинила све да подигне ратом занемарене винограде и воћњаке, нарочито на територији предратне Србије.

А када су се појавили на тржишту производи тих државних жртвама и сељачким знојем заливаних винограда, бацила се на њих и држава и самсуправа трошарином да надокнаде мањак прихода од жесте. Настао је трошарински рат, који је унео толико неизвесности својим сталним променама у продукцији вина и воћних ракија, да ју је довео до крајних граница нерентабилности, па прети да уништи милијарде народног иметка и егзистенцију два милиона душа које од те продукције живе.

Држава и самоуправа траже приходе, јер их требају, па их узимају тамо где их слепи бирократизам, тај баксуз, не само наше, него читаве светске привреде, најпре напипа, без обзира да на тај начин са друге стране упропашћује десетоструке приходе и њихове изворе.

Југославија данас имаде округло 190.000 хектара винограда, што одговара од прилике површини од 320.000 катастарских јутара, у који комплекс нису урачунати воћњаци. У виду земљарине ова површина даје држави минимално око 70 милиона динара непосредне порезе, и то таквог пореског прихода, који се не даје прошверцовати, него који је ту на основи видног имања, по којем држава немилосрдно убира сваки динар, ако треба продајом и последњег јастука. Са овом минимално процењеном цифром није још исцрпљен принос

нити државни нити самоуправни, који виноградарство даје. Творнице модре галице данас у картелу зарађују силне милионе на виноградима, који им дају годишње око 75 милиона динара. Разни занати за потребштине виноградарства живе од њих. За обраду и одржавање сваког јутра винограда потребно је 90 радних дана, или укупно око 29 милиона радних дана. Новчани ефект те радне снаге износи минимално пола милијарде до 600 милиона динара годишње, од кога држава имаде најмање даљих 60 милиона користи.

То је оно што виноградарство пружа сваке године нашем радништву. Са овом смо тачком господо, стигли на најосетљивији моменат и највећи значај овога питања, на значај тога социјалног проблема. Врло је лепо у Финансиском одбору казао мој посланички друг г. др. Мирко Косић да се данас varaју у Југославији они који овлаш цене да наша земља има 70% земљорадника (Јелан глас: 80%). Или 80 и 85%. То не стоји. Половина од тога броја, господо, нема земље или је има толико мало по глави бројно да од те површине не може да буде запослена читаву годину дана. А пошто је прираст нашег живља прилично велики, то се по себи разуме, да ће из годину у годину много већи број пољопривредних радника бити незапослен или недовољно запослен и о њима мора да се поведе брига, да им се пружи могућност егзистенције. Што поред оваквих чињеница значи 29 милиона радних дана, господо, држим да не треба нарочито наглашавати. Господа чланови Краљевске владе сваком приликом наглашавив важност чињенице, да је Краљевска влада дала за јавне радове 1 милијарду динара. Ја сам далеко од тога, господо, да потцењујем важност те чињенице, али колико мора онда да се подвлачи важност једне гране наше пољопривреде, која даје стално сваке године, без обзира да ли је имала прихода односно зараде или не, 500—600 милиона динара нашим радницима, одржавајући их на тај начин као консументе за наше производе у житаоци. (Др. Српко Вукановић: Они су дали свега 280 милиона, каква милијарда?). Ја узимам, господо, за готовину оно што ми се каже, док ми се противно не докаже. (Др. Српко Вукановић: Па ето питај г. Министра финансија). После састанка питају га у четири ока. Похвално је то несумњиво, али није довољно ни оно, да с друге стране г. Министар социјалне политике и народног здравља уваћа Закон о минималним надницама. Није довољно зато, јер ако га његова господа ресорне колеге не потпомогну да омогући привреди да и плати то, онда се бојим да ће настати право незадовољство, да ће да се изложи изворима нових тешкоћа, нових сметњи, много већих него оних против којих се данас Министар социјалне политике бори. И ја не знам онда, да ли ће његов, сваке похвале достојан напор, бити довољан да те нове тешкоће савлада. Ја се сасвим тачно сећам времена, када је у вршачком виногорју литар вина коштао 5 динара, онда је једно катастарно јутро вршачког виногорја давало бруто прихода 11.000 динара с обзиром на свако високе наднице која је онда износила 80—140 динара по глави дневно, толико смо плаћали радника који је прскао виноград, ишло је половину на обраду тога винограда, и то половина јакó економски срачуната, јер је радна снага била веома скупа. 1934 године тај је бруто приход износио

свега још 1800 динара. Видите дакле, у каквој је размери било падање прихода према могућности-ма зараде. Ви можда можете у себи вртети главом и рећи да ја претерујем. Међутим, то није тако. То је било 1925 године. У размаку од 1925 до 1934 године ви видите читаву барометарску скалу спадања и рашићења вредности тих продуката, и то све упоредо са експериментисањем извозном премијом на вино, увођењем трошарине на вино, брисањем те трошарине и подизањем општинских трошарина и. т. д.

А крајњи је резултат, господо, тај, да је, на пример, ове године у Вршцу, у једној години кад вина нигде није било, односно врло мало, а у Вршцу га је било у обиљу, ипак је кљук коштао 30—40 пара по литру, што значи 60 пара за литар вина, а по ту цену тај виноградар не може да опстане.

Разумећете сада, господо народни посланици, још нешто, разумећете оно огорчење које је завладало виноградарством читаве наше домовине у ономе моменту, кад се сазнало за претставку, коју је учинило трговачко удружење, односно његова секција за велетрговину алкохолном у Љубљани, и тражило ни мање ни више, него следеће:

Пре свега, да се трошарина наплати већ код произвођача, али да се не узнемирује трговина алкохолним производима, наплаћивањем трошарине и финансијском контролом.

Друго, траже да се укине слободно печење ракије и да се оптерети ракија са једном трошарином у износу једне трећине данашње трошарине на шпирит, докле трошарина на шпирит треба да се спусти на пола.

Тражили су даље, да се обртним пеџарама дакле трговачким пеџарама, дозволи да из сваке врсте воћа, па чак и из сувих и страних, пече ракија, али да се то забрани произвођачу, и да се то печење обавља по такозваном временском систему, временској процедури, где је одређено колико један казан пече, а после тога да уопште нема више контроле.

Тражили су да велетрговина шпирита добије извесан попуст од досадашње трошарине од државе.

Тражили су да се луксузни порез на јевтине врсте рума и ликера брише. Једном речју тражили су то, да се узакони донекле слобода свих могућих злоупотреба на штету виноградача и всћара.

Господо, даље се већ заиста није могло ићи у насртљивости и безобразлуку. Али, за такав безобразлук треба смелости, а та смелост могла је настати само тамо, где се не показује довољно одлучности у одбрани највиталнијих интереса државе и милиона наших грађана, милиона наших становника, који се препуштају оваквим нападима. (Пљескање на левици).

Виноградарство и воћарство бори се од постанка у Југославији за свој опстанак и вазда је спремно да поднесе све могуће жртве да се одржи. О овим жртвама говоре сви конгреси, који су у овој земљи одржани, али најречитије говори онај законски предлог, односно предлог Уредбе, који данас лежи, господо, у Министарству пољопривреде као нацрт Уредбе о санацији виноградарства, а који предвиђа, да се у равницама не могу даље садити виногради, и виногради који су за-

сађени у равницама, имају да носе нове велике пореске терете, у колико желе да их одрже итд. итд.

Господо народни посланици, ако је држава власна да тражи од појединаца, да те жртве допринесу у интересу одржавања целине, ако је она власна да тражи, да укочи право слободног располагања тим приватним поседницима са њиховом имовином, то је онда свакако власна да тражи и то, да се извесна ограничења и жртве наметну онима, који су привредно много јачи и ако бројно слабији, а то је индустрији шпирита.

Ја не велим, да и ове мере нису донекле оправдане и потребне, али се могу правдати и успети само онда, ако се са друге стране запусте извори јевтиних алкохола, са којима виногради не могу да конкуришу, јер виноградача стаје сваки алкохолни проценат 10—15 пара, индустрију пак стаје свега само 4—5 пара.

Ту мора, дакле, да настане одлучних промена. Не може се н. пр. под сугестијом индустрије шпирита у корист шпирита снизити максимални алкохолни проценат винског дестилата на 48%, коме је минимална граница, код које још носи т. зв. ланац (бисерне мехуре на чаши) 50—52% и слично код воћних ракија. Не може се одредити даље да је воћна ракија она, која има укус воћке, јер то је недовољна дефиниција у интересу слободе шпирита. Не може се забранити употреба дефлегматора за рафинаду винског дестилата и ракија у корист шпирита.

Напротив, мора да нестане тих ограничења, ти воћни дестилати морају да се производе у оној гарантираној чистоћи и перфекцији, која ће им створити светски глас и прођу и на супрот царинских баријера. Мора нестати и то законито и шпиритуса који их у томе спречава, јер се само његовим отклањањем може загарантовати чистоћа осталих продуката целом свету. Ми можемо себи тај луксуз да дозволимо, јер имамо воћа у изобиљу, а можемо га производити још више. Али воћарство можемо само тако да одржимо и усавршимо и учинимо рентабилним, ако први квалитет воћа у свежем стању иде за извоз, други за сушицу, а трећи за најделикатнију воћну ракију, у замену за рум, и јевтине ликере произведене из шпиритуса са јевтиним есенцијама. Жртвовати пак милионе годишње за унапређење и за усавршавање виноградарства, а ништити те жртве шпиритусом, значи бацање новца у лудо.

Налазимо се, дакле, пред неизбежном алтернативом, да, или одбранимо виноградарство или воћарство, да из њега створимо извор благостања, и преко њега огромне сталне приходе држави, који још могу да расту, а поред тих прихода, још и обезбеђење нашег раденог живља, да му осигурамо стотине милиона годишње зараде, — или да и даље штитимо променљивим уредбама и наредбама једну индустрију, која не даје готово никакве приходе држави, јер ескамотира њихов највећи део, а у погледу запослења радништва уопште не значи ништа.

Ја могу да вас умирим, да ми нисмо били први који се лаћамо сличних мера.

Још пре рата постојао је монопол шпирита у Италији, касније у Русији. Француска је пре неколико година донела закон, по коме се је вино малих произвођача имало препећи у вински дестилат. У Мађарској је прошле године уведен закон, да

се слаба вина имају испећи. Румунија меша шпиритус, печен из вина, у бензин.

Као што видите, све се је учинило што се је могло у интересу виноградарства.

Ја желим да умирим и г. Министра финансија. да виноградарци и воћари немају намеру да завлаче руке у његове благајне и да их празне, напротив, они желе да их још више пуне, али на један други начин, на начин у коме ће и они наћи рачуна.

Несумњиво је једно, што те гране наше привреде безусловно имају права да траже, а то је, да се једанпут дође до дефинитивне одлуке, која ће дати и произвођачима и легалној трговини онај мир и ону чврсту базу, која ће им омогућити зараду и напредак, али у исто време и потребне инвестиције за реорганизацију воћарства и виноградарства.

Ја бих могао, господо, пре него што завршим, да изнесем једну алтернативу, ја бих могао да замислим да се те творнице шпиритуса, ако се по држави предаду на руковање задругама уз наплату једног паушала по литру, а остала добит да остане држави. Уверен сам, да би и та алтернатива донела држави најмање 10 пута онолико колико данас прима од индустрије шпирита, а од тога паушала имале би користи и задруге, јер задругари свакако не би се свели на улогу обичног шверцера.

Дозволите ми, господо народни посланици, да завршим и да прецизирам.

Прва би мера дакле била предложени закон, који код пуног провађања значи минимално нестанак око 500 вагона шпирита, односно 5000 вагона вина са консумног тржишта. Накнадом пак те количине шпирита, винским дестилатом даљих 6000 вагона вина или равно 1 милион хектолитара. Додајте томе још и један милион хектолитара, ако се не увози суво грозђе, онда смо читав тај проблем решили и осигурали сву бербу у Југославији.

Још једну концесију могли би виноградарци и воћари учинити а то је, да се прелазно задовоље са једном привременом уредбом, по којој се сирће не би смело више производити из шпирита, него искључиво само из винског дестилата.

То је тренутно онај минимум, који би виноградарство и воћарство могло да прихвати, а који је аподиктично тражен једнодушно толико пута и од тих грана привреде и од легалне трговине вином.

Сем предложеног закона о монополу шпирита потребно би било укидање сваке бановинске и општинске трошарине на вино и воћне ракије, као што су то учиниле Моравска и Приморска бановина. Уколико пак то никако не би се дало спровести, неминовно мора једном већ да се утврди коначно онај укупни износ, који жели држава да имаде скупа са бановинама и општинама од трошарине на вино и воћне ракије. Та трошарина има да се убере у виду паушала. Већина укупнога паушала по општини зависиће од броја душа дотичне општине. Општина пак разрезаје и наплаћује ту трошарину од точиоца пића, по обиму његовог пословања. Тај систем је постојао у предратној Мађарској и показао се не само веома практичним него и правичним. Тим паушалом постаје излишна свака контрола, сваки издатак на контролу и свака шикана контроле. Њиме је укинута и свака могућност шверца из једне бановине у другу, јер нема више смисла чак ни онда, ако тај паушал буде у једној бановини већи него у другој.

Ми смо тачно прорачунали какав ефекат тај паушал даје, и нашли смо да даје кориснији ефекат него што је то данас. Али ти ефекти не зависе од висине трошарине, јер би она била стварно ниска, не би износила више од 3 до 5 динара по глави годишње. Успех би лежао у томе, што би се он сигурније могао убирати. Један предуслов је тај, да произвођач не може да продаје нигде испод 25 литара ракије и 50 литара вина од једном.

Трећа мера је, ограничење даљег сађења винограда у равницама, али без икаквих пореских санкција за већ засађене површине, а у вези са апсолутно строгом забраном сађења хибрида у читавој држави.

Ја мислим, да сам успео да докажем, да су виноградарци-воћари учинили више него што су могли учинити, да нису тесногрудни, али да траже да могу да живе по оном принципу: дај ми да живим и живи, — а они ту имају апсолутно право. Ја сам уверен, да би ова мера не само доказала да ми немамо и сувише винограда и воћњака, него би доказала да их ми и немамо довољно ни данас. А да би тим паушалом дали могућност тим значајним гранама наше привреде да се унапреде и усаврше, као што је то у Калифорнији и другим државама, треба имати мирноће да се могу извршити инвестиције, које могу бити само корисне а не да их ми онемогућимо, и онда је тако цео проблем решен. Ако ове мере буду резултирале, тврдо смо уверени у то, једним минималним скоком цена вина то би претстављало на 7 милиона хектолитара један чист нов допринос те привредне гране у износу од 350 милиона динара годишње, што значи да би тамо где данас влада незадовољство, потиштеност и сиромаштво, настало задовољство и благостање, и да би се опет ориле веселе песме оних берача и берачица у нашим брдима.

Ја вас молим, господо народни посланици, да овај законски предлог, који не садржи никакву политичку страну и нема везе са партијским питањима, примите, па да вас широм наше лепе домовине поздраве веселе песме задовољства и благодарности.

Претседник Стеван Ђирић: Има реч Министар финансија г. Душан Летица, да се изјасни у име Краљевске владе о овом предмету.

Министар финансија Душан Летица: Господо народни посланици, овај је предлог врло интересантан. Интересантан је за Краљевску владу због тога, што се Краљевска влада о овом предлогу стара и што га проучава. Природно је, према томе, да Краљевска влада не ускраћује своју сарадњу на овом законском предлогу, али, не ускраћујући своју сарадњу, Краљевска влада не може да се сагласи са овим предлогом г. Георгијевића, који тражи да се законски предлог огласи за хитан. То не може учинити због тога, што предмет, о коме је реч у овом законском предлогу, толико дубоко засеца у народне привредне интересе а нарочито у јавне финансије, државне, бановинске и општинске, да је потребно да се по том предмету дубоко и темељно студира и да се оно проучава у стручном административном форуму и по стручним снагама. С тога разлога молим Народну скупштину да тражену хитност по овом законском предлогу одбије.

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, Краљевска влада не прима хитност овог законског предлога. Према томе има Народна скупштина о томе да одлучи.

Господа народни посланици, који примају хитност, нека изволе седети, а господа која не примају хитност, нека изволе устати. (Већина устаје). Објављујем да хитност овог законског предлога није примљена. Према томе Одбор за проучавање овог законског предлога биће изабран кад Народна скупштина то одлучи.

Изволите чути предлог једне резолуције.

Секретар Тодор Живковић (саопштава) Г. др. Василије Јовановић и другови, народни посланици, подносе Народној скупштини на решење предлог резолуције којом траже слободу публиковања посланичких говора држаних у Народној скупштини и несметано прештампавање ових говора из стенографских бележака, као и да се по доношењу буџета, поднесе Народном претставништву на решење предлог закона о штампи, којим ће бити загарантована слобода исказивања мисли и траже да се овај предлог резолуције огласи за читан.

Претседник Стеван Ђирић: По §. 63 Закона о пословном реду предлагач има право да образложи хитност предлога ове резолуције. Предлагач, народни посланик г. др. Василије Јовановић има реч.

Др. Василије Јовановић: Господо, мени је пала у део част да образложим резолуцију овако како вам је прочитао малочас секретар г. Живковић и да уједно образложим потребу њеног хитног доношења. Ипак ми дозволите да вам је прочитам. Она гласи овако:

„Народна скупштина позива Краљевску владу:

1 — Да одмах по доношењу буџета за 1937/38 годину поднесе Народном претставништву на решавање законски предлог о штампи, којим ће бити зајемчено слободно исказивање мисли без превентивних препрека;

2 — Да, док се такав закон не донесе, да се не подвргава цензури или ма ком поступку управних власти по службеној дужности верно и истинито саопштавање и објављивање како путем штампе, новинарске или друге: говора, изјава, интерпелација, питања и предлога народних посланика и то било у целини, било делимично;

3 — Да не спречава растурање или прештампавање стенографских бележака Народне скупштине;

4 — Да се никакав поступак не предузима против лица која би на напред назначени начин, објављивање или растурање таквих списа вршила, или из њих саопштења чинила усмено.”

Разлози због којих се тражи хитност ови су: Пре свега да почнем, господо, са Уставом. Члан 12 Устава каже: „Свакоме је слободно у границама закона, изразити своје мишљење путем речи, живе или писане, сликама и другим сходним сретствима”. Тај члан Устава дакле проглашава начело слободне штампе. То је начело прихватио и Закон о штампи који у првом свом члану, у првој својој реченици каже: „Штампа је слободна. Слобода штампе пак састоји се, каже закон, у неспречаном исказивању мисли у новинама и другим штампаним предметима.” Једина ограничења пак

слободи штампе постављена су од Устава и закона. Па која су то ограничења?

Прво ограничење прописује чл. 30 Закона о штампи. Он каже: „Цензура се установљава само за време рата и мобилизације и то само за ствари које овај закон предвиђа.” Ван рата и наређене мобилизације цензура као превентивна мера не сме се заводити. То, господо, добро да запамтимо. Има још једно ограничење слободној штампи. Оно је садржано у чл. 19 Закона о штампи. То друго ограничење састоји се у овоме: „Забрањује се растурање и продавање новина и других штампаних списа, ако садрже: 1 — увреду владаоца и чланова Краљевског дома; 2 — увреду страних државних владара; 3 — непосредно позивање грађана да силом мењају земаљске законе; 4 — теšku повреду јавног морала; 5 — ако се штампаним списом изазива мржња против државе као целине, верски или племенски раздор а тако исто, када се посредно позивају грађани да силом мењају земаљске законе; 6 — ако је у штампаном делу почињен који злочин или преступ против државе по Кривичном закону; 7 — ако је штампаним делом почињено које било кривично дело које се кажњава по Закону о заштити јавне безбедности и поретка у држави и 8 — ако штампани написи садрже увреду или клевету против органа власти.” Тако гласи чл. 19 Закона о штампи.

Ван тих случајева, које помиње члан 19 Закона о штампи и које он таксативно и лимитативно побраја, не може се забранити растурање и продавање штампаног списка.

Члан 30 Закона о штампи, као што видите, забрањује превентивне мере то јест цензуру сем за случај рата и наређене мобилизације. Члан 19 пак предвиђа репресивне мере и дозвољава их само у случајевима које је предвидео члан 19 Закона о штампи, то је све.

Е сада, господо, да се запитам како Краљевска влада примењује Устав и како примењује Закон о штампи?

Она је пре свега завела цензуру. Питам се ја и питам вас (Гласови са деснице: Ко је завео цензуру? Ви сте је завели!) а што је онда ви не укидате. Сваки други може ову примедбу да учини само не ви што сте изабрани 5 маја. Ја мислим, господо, да ви имате да ћутите и ништа више.

Претседник Стеван Ђирић: Господу народне посланике молим за мир, а господина говорника молим да образложи хитност свога предлога и да се не упушта у дебату која није на дневном реду.

Др. Василије Јовановић (наставља): Неопходно је потребно, Господине Претседниче, да образложим зашто је хитност потребна, јер смо ми овде пред повредом основних права нашега народа . . . (Одобравање на левици.) . . . и овакав предлог резолуције не трпи одлагање.

Питам ја господу . . . (Граја на десници.) . . . изгледа да вас истина боле али шта вам ја могу, питам ја ово: јесмо ли ми у рату или у времену наређене мобилизације? Какав је закон на основу кога је влада могла овако поступити? Такав закон, господо, не постоји.

Некада је у малој Кнежевини Србији, оној што се није простирала даље од Алексинца, понављана реч пок. Кнеза Михаила, који је казао:

„У Србији је закон највиша воља”. Данас је Краљевска влада изнад закона, њен поступак налази оправдања само у њеној вољи.

Али то није једина повреда закона, ево и друге: Влада је наике, мимо закона и против Устава и закона, опет по својој вољи и самовољи, завела мере које закон није предвидео, па забрањује растурање, чујте молим вас, господо, забрањује растурање и оних штампаних списа и написа који не садрже ни једно од дела поменутог § 19 Закона о штампи. Ево примера. Сећате се, господо, говора Претседника Народне скупштине приликом првих избора, сећате се да је поред благодарности коју је изразио бираним речима, како он то већ уме, био јако индигниран тиме што се у очи његовог избора повела једна кампања која је ишла затим да га омаловажи у очима Народне скупштине не би ли се на тај начин омео његов избор. И том приликом г. Претседник Народне скупштине говорио је, како у нашем арсеналу, мислио је на арсенал ондашње већине која га је изабрала, нема оружја којим су се послужила она господа која су истакла контра кандидата. Штампање и у изводу тих речи цензура је забранила.

Приликом првог годишњег помена на Опленцу Претседник Народне скупштине држи један говор какав је он у стању да држи, који је по садржини и по стилу био узвишен, бираним речима је износио висока дела Оног Покојника што тамо вечиги сан почива. Тај говор, господо, Претседника Народне скупштине цензура је забранила.

Човек би се могао запитати да ли је тај говор збиља садржавао какву увреду Владаоца, или чланова Краљевске породице или увреду странах владара, или позивање грађана да силом мењају земалске законе, или ма шта друго што помиње § 19 Закона о штампи.

Долази проглас Југословенске националне странке, проглас као и сви прогласи, третирају се питања као што су ова, на пример: (цитирам само наслове): „Верност аманету Краља Александра”, „Његова мисао”, даље „Национални југословенски програм”, „Основи економске и социјалне политике у нашој земљи”, „За југословенску националну демократију”, „Највећи закон је чување јединства народног и целине државне”, „Прогив корупције” итд. итд. Овај проглас, господо, цензура је забранила.

Појављује се први број „Гласника Југословенске националне странке”. У њему се, ништа друго не ради, ништа друго до репродукције у изводу чланака који су већ објављени у разним листовима. Државни тужилац, разуме се по вишој наредби, доноси одлуку да се тај број забрани.

Какав је разлог томе? Државни тужилац каже, разлог је у томе што тај број садржи тенденцију за сејањем верске мржње. Члан 19 Закона о штампи међутим тражи да постоји сејање верске мржње. Само државни тужилац је заборавио, да нам цитира бар један пасус из тога броја како бисмо могли бар да назремо ту тенденцију. Знате, господо, нашта ме ово потсећа? За време француске револуције био је један државни тужилац Фукије Тенвил. Тај државни тужилац Фукије Тенвил хвалио се, како је у стању да на основу три речи из ма чијег писма пошаље човека на гило-

тину. Он је био главни лиферант меса за гилотину у Француској. Ето оваквим сретствима гилотиниран је и први број „Гласника Југословенске националне странке”. Само не заборавите, господо, да је тај главни лиферант меса за гилотину и сам изгубио главу под гилотином у француској револуцији. (Пљескање на левици). Даље „Гласник Југословенске националне странке” у једном своме броју ништа друго није радио, него је цитирао из Устава исламске верске заједнице, ништа друго но извесне њене параграфе без иједне речи коментара. Тај цитат гласи: „Министарски савет усвојио је на својој последњој седници Устав исламске верске заједнице Краљевине Југославије, који је донело тело предвиђено § 22 Закона о исламској верској заједници од 25 марта 1936 године. Устав ће ових дана бити стављен на снагу, према прописима Закона о исламској верској заједници и овог Устава. Међу осталим одредбама овог Устава налазимо и ове; дозволите да вам све то не наводим, то је просто цитат и ништа друго него обичан цитат, без иједне речи коментара. Међутим, цензура је забранила чак и то цитирање од речи до речи из Устава исламске верске заједнице. Цензура је забранила „Гласник Југословенске националне странке” у коме се репродукује мишљење г. Шутеја о хрватском питању. Тај је говор, господо, репродукован и у београдским новинама и у љубљанским, а репродукован је и у загребачким новинама. У томе чланку др. Шутеј на првом месту тражи: „Признање хрватске народне индивидуалности, то је аксиом, каже он, од кога нема отступања ни у ком смеру. То мора сваки да зна који води ову земљу и ко говори у њено име. А кад познаје тај аксиом, онда је сувишно питање шта хоће Хрвати. Тако мисле они који су се скупили око др. Мачека”.

Кад неко хоће да сачува индивидуалност једног племена мимо других, он је против идеје која је манифестована шестим јануаром, противан је идеји на којој сте ви били изабрани 5 маја. (Бурно пљескање на левици). И кад се тада неко појављује да објасни у каквој је опасности југословенска идеја, онда цензура такав чланак брише.

Најзад Министар г. Крек држи говор у Гроупљу код Љубљане и каже: „И они генерали без војске изјављују да су националисте. И у тренутку кад смо имали генералску владу, кад није било ни јавне ни парламентарне критике, испразнили су магацине наше народне војске место да их у оним годинама конјуктуре напуне и снабде. Ако би се дакле појавила нужда (разуме се ратна нужда) морали би наши момци, мушкарци, ићи на ратиште у шеширима и гуњевима”.

Као што видите подиже се морал и улива поверење у војску за случај, не дај Боже, каквога рата. И кад су се нашли људи да у листовима ублаже овај израз, онда је цензура такве чланке забранила.

Сећате се сигурно добро, господо, да је г. Паштровић наш друг поднео питање о говорима, које господа Министри врло непажљиво на зборовима изговарају. „Обзор” је донео у изводу оно што је Паштровић овде казао. И, господо, као што видите (показује број „Обзора”) сав тај део из његовог говора, и ако и у изводу донет, цензура је забранила.

Па, господо, даље, г. Мохорич је говорио приликом експозеа г. Министра иностраних дела

у финансијском одбору. У штампи ни једне речи о томе. Исправку коју је дао г. Мита Димитријевић ради заштите скупштинског одбора за проучавање пројекта у привредним задругама, цензура није пустила итд. итд.

А сада дозволите, господо, да учиним још једно саопштење да би сте видели докле се иде у примени незаконитих и противзаконитих мера.

Држи се други конгрес Југословенске националне странке. Пред пуном салом и у присуству делегата г. Министра унутрашњих дела говорници се ређају и ни једном приликом претставник Министров није нашао за потребно да учини ма какву замерку нити опомену говорницима из простог разлога што се тај делегат Министра унутрашњих дела строго држао закона. Он није имао прилике да им учини замерке, али се опет појављује госпођа цензура која је, мимо закона, забранила објаву која репродукује стенографске белешке са другог земаљског конгреса Југословенске националне странке. И та цензура ево шта брише, господо, да чујете, вреди збиља да знате! „Ми имамо да издржимо борбу за онај велики идеал који је обележен манифестом 6 јануара”. Видите, ту реченицу „Који је обележен манифестом 6 јануара” цензура је избрисала. Даље се репродукује говор на основу стенографских бележака: „У декларацији се истиче као главно да је једини излаз из политичке и економске кризе у спровођењу чисте и искрене Југословенске политике како ју је као основу читавог нашег народног живота прогласио Краљ Ујединитељ”. Целу ову реченицу, која гласи: „Како ју је као основу читавог нашег народног живота прогласио Краљ Ујединитељ” цензура брише. (Жагор на левици). На једном месту се каже: „У духу шестојануарског манифеста”. Цензура брише!

На једном месту један од говорника каже: „Они су, браћо, узети из манифеста од шестог јануара. Краљ Ујединитељ узидео је народну мисао у темеље Краљевине Југославије”. Ту реченицу цензура брише! (Узвици на левици: Срамота!). Затим се каже: „Основна мисао и програм нераздвојно су везани за манифест Великога Краља. Зар је Југословенска национална странка била толико клеветана, да је била у служби диктатуре? Југословенска национална странка може са поносом рећи, да је стала уз Великог Краља, кад је Он примио историску одговорност, која је равна великим ратним подвизима и потхватима, да шестим јануаром спасава земљу од расула, и кад је странка стала уз живог Краља, она ће имати храбрости, да остане верна великим идеалима мртвога Краља”. — Дуготрајно и бурно одобравање, (показује на левицу), а с ове стране (показује на десницу) — ћутање, — разуме се! Цензура ову целу реченицу брише! (Обраћа се десници) Ви сте оборили главе, јер у вама проговара ваша савест, господо, хвала Богу!

На страни 28 каже се: „И када је Краљ овако отворено рекао своје намере и циљеве пред целим светом, онда нико нема право да Му подмеће друге намере и циљеве”. Цензура и то брише!

На страни 29 каже се: „Ето, то је, господо, узрок, зашто је дошло до шестог јануара. Ту је смисао политике Великога Краља. Програм и политика Југословенске националне странке изражени су тачно у духу тих идеја. Зато странка ни

данас нема ништа основно да мења у своје програму. Она има само те мисли и начела да примењује”. Цензура и то брише.

И најзад говорник г. Бањанин каже: „Јер Краљевом смрћу није умрла и не сме да умре и Крајева политика”. Морам да поновим ту реченицу: „Јер Краљевом смрћу није умрла и не сме да умре и Крајева политика”. Конгрес устаје и кличе: Слава Великом Краљу! — Цензура брише и то. (Један глас са деснице: То није тачно! — Протести на левици. Манфред Паштровић: Слава Краљу!) Тачно је, господо!

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, молим за мир! Морам да истакнем са овога места, да Крајеве политике по Уставу нема и не може бити. По Уставу има само политика одговорних Крајевских влада. (Бурно плескање код већине).

Молим господу народне посланике са десне стране да изволе у миру саслушати говорника.

Василије Јовановић (наставља): Али, Влади, господо, није довољно, што је противно Уставу и Закону увела цензуру. Она иде и даље. Она, господо, и многопоштовани другови, забрањује растурање стенографских бележака, које региструју рад у Парламенту. То су ове стенографске белешке. (Показује штампане стенографске белешке). То су белешке, господо, са јавних седница. То су белешке које су по самом Пословнику намењене јавности. Та је јавност заступљена тиме, што на галерији могу долазити и људи, који нису народни посланици. Њих нико не може спречити да причају, шта су у Скупштини чули и видели, али ако би ко од народних посланика хтео да умножи или да растури штампане стенографске белешке, да растури оно што ови на галерији могу слободно да чују, онда то цензура забрањује! Па не само да забрањује, него се кажњавају и људи, код којих се нађе овакав број штампаних стенографских бележака.

Један од мојих пријатеља имао је овакве стенографске белешке, међу којима је био и говор нашега друга г. Јанка Баричевића. Био је скинут са воза, на једној од станица мало подаље од Београда, конфисковани су му бројеви стенографских бележака, а он је добио 5 дана затвора. Замолио ме је да његово име не кажем, и ја га нећу рећи, јер се бојим да ће човек да настрада што се усудио да ми ту ствар повери. И тако смо, господо, сви ми који смо дошли овамо да правимо законе стављени ван закона. Знате ли за ону нашу народну пословицу: „У нашега каде два тега имаде”. И у нашој влади две мере имаде, једна за оне које су остали верни Краљевом манифесту од 6 јануара, а друга за оне који су отступили од те концепције. Они могу да говоре и раде и пишу шта хоће, а ови који заступају политику 6 јануара, њима се запушавају уста.

У нашим листовима ви ћете читати како је син убио оца, читаћете о браколомству са пуно пикантерија, знаћете шта је говорио Чемберлен, шта је рекао Идн или Делбос, а знаћете кад је назебао Хаиле Селасије, али у нашим новинама нећете моћи читати и нећете моћи знати, шта су говорили народни посланици у Народној скупштини.

Знаћете ко се је и где смучао, читаћете ко је од г. г. Министара ишао у Зоолошки врт да милује

мецу, али нећете знати шта су казали народни посланици у Народној скупштини.

Народ који је нас овамо послао да са Владом сарађујемо, да контролишемо употребу његових пара, тај народ има права да контролише и нас, а то ће моћи да постигне само тако, ако буде могао пратити и читати штампане стенографске белешке о нашем раду.

Зашто Влада бежи од јавне речи и граница Закона? Зашто измишља границе ван закона, по својој вољи? Зашто ствара ово безаконје? Јавна реч су уста народа. Јавна реч треба да буде ухо Владино, јер боље је да Влада кроз јавну реч чује шта се ради у народу него ли да то слуша кроз полицијске рапорте.

Господо, слобода речи је саставни део слободе једнога народа, ко њу гуши њему није мирна савест. Слобода речи је заштита против злоупотреба. Ми смо, приморани да своје говоре изговорене у јавним седницама, пред галеријом, кришом растурамо, из бојазни да нам се не конфискују, и из бојазни да људи који их читају не буду кажњавани. Видите, тај наш поступак Влада назива илегалном литературом. Знате ли нашта ми то личи? На онога човека који је благо проносио јавним друмом, који је по закону слободан, а иза бусије чекају га зли људи и отму му благо. Овом приликом нама се отима право јавне речи. То наше благо отима нам Влада која се заклања иза бусије која се зове власт и сила. (*Министар социјалне политике и народног здравља Драгиша Цветковић*: Па ви сте кројили те законе против којих сада говорите). Оваквим радом Влада је повредила Устав и повредила законе. Она је повредила основна права народа, који нас је овамо послао зато да та права чувамо.

Влада је господо, прошле године издејствовала хитност буџетске дебате и омела посланике у вршењу својих основних права у парламенту. Она је повредила имунитет народних посланика; она је народне посланике, против изричите забране Устава, предала једном ненадлежном, једном ванредном, једном преком суду.

Сад ево где у сред мира уводи цензуру, као да смо у рату. Забрањује растурање штампаних стенографских бележака, омета народ да може контролисати рад својих посланика. И докле ће то тако ићи? Све дотле док ви из већине будете хтели да се солидарисхете са оваквим радом.

Господо, зар ви не видите како се Устав мало по мало грицка, како права нестају, како се прерогативе народних посланика једна по једна топе? Зар ви не видите, господо, како се Устав полако, пред очима свих нас, пред очима Народног претставништва, круни?!

Господо моја, они државници што праве државне ударе и укидају Уставе јако се разликују од овог лаганог, потмулог укидања Устава.

А када смо већ поменули државни удар дозволите да вам поменем један случај са Светомиром Николајевићем. Сви знате ко је то био. Донет је био Устав од 1888 године, такозвани радикалски устав. То ви из већине треба добро да чујете, ви из Јерезе, због онога Р. (Жагор и објашњења).

Тај је Устав, између осталог, прокламовао неповредивост стана, светињу стана. И по законима који су донети на основу тога Устава среска власт није могла да врши никакав претрес без мотиви-

саног решења, и нарочито није могла да га врши ноћу од, ако се не варама, 8 сати увече до 6 сати изјутра.

Светомир Николајевић је државним ударом од 1894 године оборио Устав од 1888 године због злоупотреба, које је народ на основу тога Устава вршио.

Дакле, због свих тих злоупотреба Светомир Николајевић је, по жељи Краља Милана, који је био јако узнемирен таквим слободама, које је у оно време, како је он тврдио, народ није знао да искористи како ваља, место да их употребљава, он их је злоупотребљавао, и тако је Светомир Николајевић оборио Устав од 1888 године.

На дан његове славе појавиле су се међу разним пријатељима, поштоваоцима тога човека, и људи који су припадали радикалној странци, дакле и његови политички противници. Један од тих људи, народних трибуна у гуњу и чакширама, иначе поштовалац личности Светомира Николајевића, који је био професор Универзитета, и познат као књижевник, рече му: Светомире, све ти је лепо, али само кад би знао зашто си оборио Устав од 88 године, то ти баш не ваља. Добро, вели Светомир, одговорићу ти, али ти мени пре свега одговори на два питања. Прво питање је ово: по Уставу теби је загарантована неповредност стана. Срески начелник без мотивисаног решења не може да ти уђе у стан, нарочито не ноћу. — Тако је, вели тај пријатељ. — Шта би ти радио, запитао је даље пок. Николајевић, кад би срески начелник, без решења у по ноћи гурнуо у кућу и повредио ти стан и светињу твога прага? Овај збуњено одговори: Па шта бих радио, власт је власт, сутра бих видео шта бих радио и разговарао бих са људима. Добро, вели он, на прво питање си ми одговорио. Друго питање је ово: Шта би ти радио да срески начелник гурне у пола ноћи и удари на образ твоје женске чељади. Ја бих га убио, одговори овај. Е, кад можеш бити готов да га убијеш, рече Николајевић, зато што ти претставник власти мимо и против Устава вређа светињу стана, као што си велиш готов да га убијеш ако удари на женску чељад, онда би био зрео за тај Устав, али зато што ниси зрео за тај Устав, зато сам га укинуо. Господо, тиме нећу да дајем сугестије да неко пиштољем брани права и Устав. Од мене је далеко свака таква помисао, нити сам мишљења да се укидање најслободнијег Устава може правдати овим разлозима. Довољно је, господо, да својим гласовима ометате владу у овом послу лаганог укидања Устава. Па вас молим да браните ово мало прерогатива што нам Устав признаје, јер још мало па ће од Устава остати још неколико листића и корице само.

Не заборавимо, господо, да смо се на Устав заклели па вас молим: не будимо кривоклетници! (Пљескање на левици.)

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, по § 63 Закона о пословном реду у Народној скупштини, када је предложена хитност за један законски предлог или предлог резолуције, мора бити саслушана и Краљевска влада. Министар правде г. др. Никола Суботић има реч да изјави да ли Краљевска влада прима хитност предлога ове резолуције.

Министар правде др. Никола Суботић: У име Краљевске владе част ми је изјавити ово: Прво, Краљевска влада не прима хитност предлога резо-

луције коју је поднео народни посланик г. др. Василије Јовановић, тим пре што у том предлогу има и једна противуречност, да се предлаже да се Закон о штампи поднесе после доношења буџета. Друго, Краљевска влада није споразумна да овај предлог резолуције упути једном нарочитом одбору.

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, Краљевска влада одбија хитност предлога ове резолуције, такође Краљевска влада мисли да није потребно да се предлог ове резолуције упути једном нарочитом одбору. Према томе стављам питање на Народну скупштину овако: Господа који примају хитност овог предлога резолуције, нека изволе седети, а господа који одбијају хитност предлога ове резолуције, нека изволе устати. (Већина устаје.) Објављујем да је хитност предлога ове резолуције одбијена.

Стављам на гласање, господо, и другу изјаву г. др. Министра правде. Господа који су за то да се предлог ове резолуције упути нарочитом одбору, нека изволе седети, а господа који су мишљења да није потребно упућивати овај предлог резолуције нарочитом одбору, нека изволе устати. (Већина устаје.) Објављујем да је Народна скупштина решила да предлог ове резолуције није потребно упутити нарочитом одбору, и према томе овај предлог резолуције биће стављен на дневни ред кад то Народна скупштина одлучи.

Изволите чути Уредбе Министарског савета.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова доставља Народној скупштини на сагласност Уредбу Министарског савета о југословенском портфељу бившег „Феникса“, друштва за осигурање живота у Бечу, од 16 децембра 1936 године;

Г. Министар просвете доставља Народној скупштини на сагласност Уредбу Министарског савета са законском снагом о ауторско-правном посредништву, од 23 децембра 1936 године.

Претседник Стеван Ђирић: За прочитане уредбе биће изабран нарочити одбор.

Изволите чути извештај Финансијског одбора.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Финансијски одбор Народне скупштине подноси Народној скупштини свој извештај, са одвојеним мишљењем мањине, о предлогу буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансијског закона за 1937/38 годину. (Извештај штампан у XX редовном састанку од 17 фебруара 1937 године).

Претседник Стеван Ђирић: Овај извештај је штампан, раздељен г. г. народним посланицима и биће стављен на дневни ред кад Народна скупштина то одлучи. Вероватно сутра, а ја ћу бити слободан да то предложим на крају данашње седнице.

Изволите чути интерпелације за које се тражи хитност.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. Банић Милан, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова о нерегулисавању положаја професора г. Јовановића Радослава и тражи да јој се призна првенствено. (Види прилог).

Претседник Стеван Ђирић: Има реч г. Министар правде да се у име г. Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова изјасни о траженом првенству.

Министар правде др. Никола Суботић: У име господина Претседника Министарског савета изјављујем, да не примам првенствено за ову интерпелацију.

Претседник Стеван Ђирић: Да ли Народна скупштина прима првенствено ове интерпелације. (Не прима!) Објављујем да првенство није примљено.

Изволите чути даље.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. Мравље Милан и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова и г. Министра унутрашњих послова о поступку љубљанске полиције у просторијама Кметијске дружбе у Љубљани и траже да јој се призна првенство. (Види прилог).

Претседник Стеван Ђирић: Има реч г. Министар правде да се изјасни о првенству.

Министар правде др. Никола Суботић: У име г. Претседника Министарског савета и г. Министра унутрашњих послова изјављујем да не примам првенство за ову интерпелацију.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина тражено првенство? (Не прима!) Првенство није примљено.

Изволите чути даље.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. Мравље Милан и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова о незаконитом поступању управника љубљанске полиције г. др. Хацина Јосифа и траже да јој се призна првенство. (Види прилог).

Претседник Стеван Ђирић: Има реч господин Министар правде да се изјасни о првенству.

Министар правде др. Никола Суботић: У име г. Министра унутрашњих послова изјављујем, да не примам првенство за ову интерпелацију.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина тражено првенство? (Не прима!) Првенство није примљено.

Изволите чути даље.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. Мравље Милан и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра пољопривреде о поступку управника љубљанске полиције г. др. Хацина Јосифа и траже да јој се призна првенство. (Види прилог).

Претседник Стеван Ђирић: Има реч господин Министар пољопривреде, да се изјасни да ли прима тражено првенство.

Министар пољопривреде Светозар Станковић: Господо, изјављујем у име Краљевске владе да не примам првенство ове интерпелације.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина првенство? (Не прима!) Објављујем да Народна скупштина није примила првенство ове интерпелације.

Изволите чути даље.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. Зечевић Секула, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра трговине и индустрије о затварању Државне мајсторске деловодне школе у Београду и тражи да јој се призна првенство. (Види прилог).

Претседник Стеван Ђирић: Господин Министар правде има реч да се изјасни да ли прима тражено првенство.

Министар правде др. Никола Суботић: У име г. Министра трговине и индустрије изјављујем да не примам првенство ове интерпелације.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина првенство? (Не прима!) Првенство није примљено.

Изволите чути друге интерпелације.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. Савић Обрен, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова о раду среског начелника г. Бабића Радомира. (Види прилог).

Претседник Стеван Ђирић: Саопштене интерпелације упутиће се надлежној г. г. Министрима.

Изволите чути извештаје г. г. Министара.

Секретар Тодор Живковић (саопштава): Г. Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова извештава, да ће на интерпелације г. Ленарчића Станка народног посланика: о невраћању волова Браниселу Јожету из Церкнице, које су му заплениле италијанске власти и о прогањању наших држављана у Италији и невраћању волова Стрлету Фр. Францету, које су му заплениле италијанске власти — одговорити кад прикупи потребне податке.

Г. Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова извештава, да ће на интерпелацију г. Банића Милана, народног посланика, о нерегулисању положаја г. Јовановићу Радославу, професору, одговорити кад прикупи потребне податке.

Г. Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова извештава, да је интерпелацију г. Мравље Милана и другова, народних посланика, о поступку љубљанске полиције у просторијама Кметијске дружбе у Љубљани — доставио господину Министру унутрашњих послова као надлежном на даљи законски поступак.

Претседник Стеван Ђирић: Прочитани извештаји узимају се на знање.

Прелазимо на дневни ред. Као прва тачка на дневном је реду: Претрес извештаја Одбора за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима о предлогу закона о Светској поштанској конвенцији, закљученој и потписаној у Каиру 20 марта 1934 године, са закључним протоколом, правилником за њено извршење, одредбама о преносу писмоносне поште ваздушним путем и закључним протоколом тих одредаба као и са угодбама: о писмима и кутијама са означеном вредношћу, о поштанским пакетима, о поштанским упутницама, о поштанским налозима, о поштанским вирманима и о претплатама на новине и на повремене списе, заједно са правилницима за извршење тих угодаба, њиховим додатцима и закључним протоколима.

Има реч известилац Одбора народни посланик г. Жарко Томашевић.

Известилац Жарко Томашевић: Господо народни посланици, Светски поштански савез основан је 1 јула 1875 године. Томе савезу припадала је бивша Краљевина Србија, припадала је бивша Краљевина Црна Гора и сви делови и територије које смо наследили од бивше Аустроугарске монархије. Тај савез одржава периодично своје конгресе и то их одржава сваке пете године, али ако се укаже хитна потреба, он их одржава и раније. На тим конгресима расправља се основна поштанска конвенција о преносу поште. Уз ту конвенцију претресају се и сви они аранжмани, све одредбе и сви правилници, који допуњују ову основну конвенцију. Тако је тај конгрес одржан 20 марта 1934 године у Каиру и на томе конгресу донесена је ова последња Светска поштанска конвенција која регулише све врсте поштанских пошиљака: пакета, писама, новчаних упутница итд.

Наша држава је на тај конгрес 20 марта 1934 године послала свога делегата који је претстављао нашу државу. Он је потписао ту конвенцију под резервом ратификације и наравно та конвенција ступила је одмах на снагу и све државе Савеза примењују ту конвенцију, па је и наша држава почела да је примењује од 1 јануара 1935 године.

Према томе, ми не можемо мењати одредбе ове Међународне поштанске конвенције, него је имам да примимо en bloc; не можемо у њој никакве измене да учинимо. Конвенција је до сада показала најбоље резултате и осигурава правилну поштанску службу, а могу да кажем, да је корисна и по интересе наше државе и свих других држава Светског савеза.

Ја као известилац Одбора за проучавање међународних конвенција и споразума имам част предложити и препоручити Народној скупштини да гласа за ову Конвенцију без икакве резерве. (Одобравање и пљескање).

Претседник Стеван Ђирић: Има реч народни посланик г. Војислав Лазић.

Војислав Лазић: Господо народни посланици, ја не могу следовати жељи известиоца већине да гласам за ову конвенцију, не могу следовати из ових разлога. Можда је конвенција и добра, у њу нећу да улазим, мада констатујем, да је конвенција такве природе потребна.

Али зашто ја не могу за њу да гласам? Не могу зато што је Министар социјалне политике г. Драгиша Цветковић на своме збору у Нишу прокламовао једну нову теорију. Он је прокламовао да закони нису важни и да закони могу бити и добри, али кад је рђава Влада и неће да их изврши, онда они не вреде ништа, и обрнуто. Према томе, господо, значи, да ова Влада нема намеру да пише добре законе. С тим је г. Министар Цветковић рекао, да закони у овој земљи за време ове Владе нису потребни, да је закон оно што она хоће. Према томе, како смо ми уверени, да она у свом раду ради све супротно писаним законима и како ради све противно законима и гази законе, не бих могао веровати ни да је ова конвенција, која би иначе могла бити добра, могла да буде добро рађена од ове Владе, и зато из неповерења према овој Влади ја ћу гласати против.

Претседник Стеван Ђирић: Пошто је листа говорника исцрпена прелазимо на гласање у начелу. Господа која примају ову конвенцију, гласаће са „за“, а која не примају, гласаће са „против“.

Молим господина секретара да изврши прозивку.

Секретар Драгиша Стојадиновић прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Баџак Милан Љ., Бећировић Воца Шериф, Богавац Петар П., Божиновић Љубомир, Божић Јакша, Ђудимир Симо Ђ., Величковић Миладин, Видец Антон, Водстречил Хинко, Вујасиновић Вук др., Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Галогожа Петар, Георгијевић Јоца М., Главинић Милан др., Грба милован др., Давинић Брана, Дамић Драган др., Даниловић Живко Ј., Дачић Александар М., Димитријевић Живојин, Димитријевић Љутица др., Димитријевић Стојадин, Димић Радосав М., Дургутовић Мустафа И., Ђикић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић Војислав В., Ђурић Боровоје М., Ерцеговац Богдан, Живадиновић Борисав П., Зејнел Бег Ибрахим Страцимир, Захарић Чедомир И., Здравковић Миленко, Зубер Никола, Ибрахимпашић Абдула, Јанковић Десимир, Јанковић Стеван, Јањић Војислав др., Јевтић Ђорђе, Јеличић Цветко, Јовановић Ђорђе др., Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, казимировић Владимир П., Каламатијевић Михаило, Калуђерчић Бранко др., Капетановић Исетбег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоца, Кашпер Михаел др., Клар Франц др., Кожул Марко др., Коце Јуре др., Косовић Петар Р., Костић Васиљ, Костренчић Лука, Крафт Стеван др., Крстић Михаило, Кузелевић Сретен, Куленовић Џафербег др., Куњашић Јоаким, Лазаревић Милан, Лазаревић Никон, Лазаревић Тодор др., Љешевић Михаило К., Макар Дако, Марјанац Симо, Маркић Франьо, Мијушковић Лука, Миќашиновић Буро Д., Микић Сава, Милановић Живота, Милетић Вјекослав др., Милијановић Велимир, Мирковић Димитрије С., Мишкулин Миле др., Недељковић Урош, Никитовић Часлав др., Николић Бранко др., Николић Живко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новаковић Нико др., Пантић Љубомир, Патрновић Хаџи Љуба, Певец Рудолф, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Петровић Богдан, Повреновић Матија К., Поздарац Нурија, Поповић Аћим С., Поповић Новица М., Раденковић Стојан, Рајаковић Милоје М., Рамадановић Рамадан Ф., Рашковић Милош др., Риђановић Мухамед др., Рогоћ Јосип др., Ружичић Марко В., Савић Обрен, Санто Гавро др., Симић Стеван, Сладојевић Чедомир П., Сокић Момчило, Спасовић Вукашин, Станковић Светозар, Станковић Светолик С., Стојадиновић Драгомир, Стојадиновић Михаило, Тодоровић Бранислав, Томашевић Жарко, Томић Бранко, Томић Јеврем, Тонић Тодор, Трпковић Ставра Т., Турк Рајко, Ђеримагић Садик, Ђирић Стеван (претседава), Ђумавић Хусеин, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Џрљић Љазар, Чапљић Рагиб, Чвркић Војко Р., Чејовић Буро, Чолаковић Крста, Шајкаревић Јован др., Шакић Иван, Шемров Фран др., Шијак Никола др., Широла Брнас Антон, Шошки Лука др., Шушић Живко.

Гласали су „против“: Грђић Ристо В., Лазич Војислав, Ненадовић Јован Б., Паштровић Манфред, Поповић Велимир М.

Отсутни су: Аврамовић Лука, Алексић Коста, Андоновић Сима, Антић Боровоје Д., Антонијевић Душан, Аћимовић Велимир Ж., Аћимовић Јордан др., Ауер Људевит др., Банић Милан, Баричевић Јанко др., Бенко Јосип, Белинић Винко, Бешировић Димитрије, Блажић Милан, Божић Милан А., Борисављевић Страхиња, Бошковић Михаило, Бранковић Ђорђе др., Бренчич Михаел, Брујић Јован С., Бубић Стеван др., Буторка Александар др., Васић Тихомир, Вебле Андреј др., Веселиновић Милорад др., Врбић Велимир, Вујић Димитрије, Вукановић Српко др., Вукићевић Милан, Вучетић Радисав, Гавриловић Никола, Гајић Павле, Гајић Радомир, Гаћиновић Војислав Ј., Глишић Миленко, Голубовић Милан, Горњак Винко, Димитријевић Коста, Динић Танасије Ђ., Добершек Карел, Добросављевић Бранко Д., Дошен Војислав др., Дошен Мирко др., Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Живковић Тодор М., Живковић Радосав Т., Загорац Јово, Зечевић Секула, Зупанчич Фран, Ивановић Драгољуб, Иванчевић Душан, Ивековић Богдан др., Илић Вељко др., Исаковић Миливоје, Јанжековић Иван, Јанковић Драгутин др., Јанчич Иван др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Богољуб Д., Јевтић Животије, Јовановић Василије др., Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовановић Никола, Јовичић Радоје, Јојић Велимир, Јуриша Иван др., Кабаљин Никола, Кајић Мија А., Кадић Алија, Калембер Бранко др., Керсник Антон, Кнежевић Богољуб, Ковач Анте, Којић Драгутин др., Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић Мирко др., Краљевић Драган др., Крстић Стојан Ст., Крстић Симо, Кумануди Коста др., Кулишић Шиме др., Курилић Милан Ј., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Курсулић Велимир Ј., Лазаревић Александар М., Лазаревић Милован, Ленарчич Станко, Ловренчич Иван др., Лукаревић Михаило Т., Лукачич Августин, Марковић Ђорђе др., Марковић Миленко др., Марцикић Милоје Т., Мastroвић Анте, Матица Павао, Махник Артур, Мијић Милан Ђ., Мијовић Александар др., Милошевић Душан Р., Милошевић Душан С., Милошевић Радивоје, Милутиновић Милинко Р., Миљуш Бранко др., Михаиловић Тодор, Михаиловић Илија П., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Николић Милован Ђ., Новачан Антон др., Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Пејин Гојко Ж., Пејкић Чедомир А., Перић Миливоје Ђ., Перовић Милан Р., Петковић Милан, Петковић Растко, Пинтеровић Милован др., Плескович Рудолф, Поповић Душан, Поповић Живојин др., Поповић Живко, Поповић Коста др., Поповић Михаило др., Поповић Светислав др., Предован Крсто, Прека Никола, Прекоршек Иван, Прелубовић Мухамед, Протић Јеремија П., Радојичић Данило В., Ратковић Бранко Т., Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић Милош М., Режек Јосип др., Сарић Ибрахим, Секулић Милан др., Сокић Милоје, Соколовић Никола, Станковић Александар, Степанов Миливој, Стефановић Игњат Б., Стијић Милан др., Стојисављевић Петар, Стошовић Добровоје, Стошић Стаменко, Суботић Душан, Тасић Светозар С., Тешић Максим, Тишма Владимир, Урошевић

Мирко, Физир Виктор, Фукс Рико др., Хасанбеговић Авдо др., Хафизадић Сулејман др., Хорват Фрањо, Хочевар Станко, Цветић Јосип, Џујан Ђиро.

(После гласања)

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, изволите чути резултат гласања. Гласало је укупно 140 народних посланика, од тога 135 „за”, а 5 „против”. Према томе, предлог ове Конвенције примљен је у начелу. Прелазимо сада на претрес у појединостима. Пошто се није пријавио ни један говорник, приступамо одмах гласању. Гласаће се седењем и устајањем по појединим параграфима. Има свега два параграфа. Молим г. известиоца да изволи прочитати § 1.

Известилац Жарко Томашевић прочита § 1.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина овако прочитани § 1? (Прима! — Не прима!) Она господа који примају, нека изволе седети, а који су против, нека изволе устати. (Већина седи.) Објављујем да је § 1 примљен већином гласова.

Изволите чути § 2.

Известилац Жарко Томашевић прочита § 2.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина овако прочитани § 2? (Прима! — Не прима!) Она господа који примају, нека изволе седети, а који су против, нека изволе устати. (Већина седи.) Објављујем да је § 2 већином гласова примљен. Према томе, ова је Конвенција примљена и у појединостима. Прелазимо на гласање коначно и у целини. Гласаће се поименично „за” и „против”. Молим г. секретара да изволи извршити прозивку.

Секретар Драгомир Стојадиновић прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за”: Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Баџак Милан Љ., Бећировић Воца Шериф, Баџац Петар П., Божиновић Љубомир, Божич Јакша, Будимир Симо Ђ., Величковић Миладин, Видец Антон, Водстречил Хинко, Вујасиновић Вук др., Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Галогача Петар, Георгијевић Јоца М., Главинић Милан др., Грба Милован др., Давинић Брана, Дамић Драган др., Даниловић Живко Ј., Дачић Александар М., Димитријевић Живојин, Димитријевић Љутица др., Димитријевић Стојадин, Димић Радосав М., Дургутовић Мустафа И., Ђирић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић Војислав В., Ђурић Боривоје М., Ерцеговац Богдан, Живадиновић Борисав П., Зејнел Бег Ибрахим Страцимир, Захарић Чедомир И., Здравковић Миленко, Зубер Никола, Ибрахимпашич Абдула, Јанковић Десимир, Јанковић Стеван, Јањић Војислав др., Јевтић Ђорђе, Јеличић Цветко, Јовановић Ђорђе др., Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Казимировић Владимир П., Каламатијевић Михаило, Калуђерчић Бранко др., Капетановић Исметбег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоца, Кашпер Михаел др., Клар Франц др., Кожул Марко др., Коце Јуре др., Косовић Петар Р., Костић Васиљ, Костренчић Лука, Крафт Стеван др., Крстић Михаило, Кузељевић Сретен, Куленовић Џафербег др., Куњашић Јоаким, Лазаревић Милан, Лазаревић Никон, Лазаревић Тодор др., Љешевић Михаило К., Макар Дако, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Мијушковић Лука, Мика-

шиновић Ђуро Д., Микић Сава, Милановић Живота, Милетић Вјекослав др., Милијановић Велимир, Мирковић Димитрије С., Мишкулин Миле др., Недељковић Урош, Никитовић Часлав др., Николић Бранко др., Николић Живко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новаковић Нико др., Пантић Љубомир, Патрновић Хаџи Љуба, Певец Рудолф, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Петровић Богдан, Повреновић Матија К., Поздерац Нурија, Поповић Аћим С., Поповић Новица М., Раденковић Стојан, Рајаковић Милоје М., Рамадановић Рамадан Ф., Рашковић Милош др., Риђановић Мухамед др., Рогић Јосип др., Ружичић Марко В., Савић Обрен, Санто Гавро др., Симић Стеван, Сладојевић Чедомир П., Сокић Момчило, Спасовић Вукашин, Станковић Светозар, Станковић Светолик С., Стојадиновић Драгомир, Стојадиновић Михаило, Тодоровић Бранислав, Томашевић Жарко, Томић Бранко, Томић Јеврем, Тонић Тодор, Трпковић Ставра Т., Турк Рајко, Ђеримагић Садик, Ђирић Стеван (претседава), Ђумаковић Хусеин, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црљић Лазар, Чапљић Рагиб, Чвркић Војко Р., Чејовић Ђуро, Чолаковић Крста, Шајкаревић Јован др., Шакић Иван, Шемров Фран др., Шијак Никола др., Широла Брнас Антон, Шошки Лука др., Шушић Живко.

Гласали су „против”: Грђић Ристо В., Лазич Војислав, Ненадовић Јован Б., Паштровић Манфред, Поповић Велимир М.

Отсутни су: Аврамовић Лука, Алексић Коста, Андоновић Сима, Антић Боривоје Д., Антонијевић Душан, Аћимовић Велимир Ж., Аћимовић Јордан др., Ауер Људевит др., Банић Милан, Баричевић Јанко др., Бењко Јосип, Белинић Винко, Бешировић Димитрије, Блажић Милан, Божић Милан А., Борисављевић Страхиња, Бошковић Михаило, Бранковић Ђорђе др., Бренчић Михаел, Брујић Јован С., Бубић Стеван др., Буторка Александар др., Васић Тихомир, Вебле Андреј др., Веселиновић Милорад др., Врбић Велимир, Вујић Димитрије, Вукановић Српко др., Вукићевић Милан, Вучетић Радисав, Гавриловић Никола, Гајић Павле, Гајић Радомир, Гаћиновић Војислав Ј., Глишић Миленко, Голубовић Милан, Горњак Винко, Димитријевић Коста, Динић Танасије Ђ., Добершек Карел, Добросављевић Бранко Д., Дошен Војислав др., Дошен Мирко др., Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Живковић Тодор М., Живковић Радосав Т., Загорац Јово, Зечевић Секула, Зупанчич Фран, Ивановић Драгољуб, Иванчевић Душан, Ивековић Богдан др., Илић Велько др., Исаковић Миливоје, Јанжековић Иван, Јанковић Драгутин др., Јанчич Иван др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Богољуб Д., Јевтић Животије, Јовановић Василије др., Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовановић Никола, Јовичић Радоје, Јојић Велимир, Јуриша Иван др., Кабалин Никола, Кајић Мијо А., Кадић Алија, Калембер Бранко др., Керсник Антон, Кнежевић Богољуб, Ковач Анте, Којић Драгутин др., Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић Мирко др., Краљевић Драган др., Крстић Стојан Ст., Крстић Симо, Кумануди Коста др., Кулишић Шиме др., Курилић Милан Ј., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Курсулић Велимир Ј., Лазаревић Александар М., Лазаревић Милован, Ленарчич Станко, Ловренчич Иван др., Лукаревић Михаило Т., Лукачич Авгуштин, Марко-

вић Ђорђе др., Марковић Миленко др., Марцикић Милоје Т., Мاستровић Анте, Матица Павао, Махник Артур, Мијић Милан Ђ., Мијовић Александар др., Милошевић Душан Р., Милошевић Душан С., Милошевић Радивоје, Милутиновић Милинко Р., Миљуш Бранко др., Михайловић Тодор, Михайловић Илија П., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Николић Милован Ђ., Новачан Антон др., Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Пејин Гојко Ж., Пејкић Чедомир А., Перић Миливоје Ђ., Перовић Милан Р., Петковић Милан, Петковић Растко, Пинтеровић Миловац др., Плескович Рудолф, Поповић Душан, Поповић Живојин др., Поповић Живко, Поповић Коста др., Поповић Михаило др., Поповић Светислав др., Предован Крсто, Прека Никола, Прекоршек Иван, Прељубовић Мухамед, Протић Јеремија П., Радојичић Данило В., Ратковић Бранко Т., Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић Милош М., Режек Јосип др., Сарић Ибрахим, Секулић Милан др., Сокић Милоје, Соколовић Никола, Станковић Александар, Степанов Миливој, Стефановић Игњат Б., Стијић Милан др., Стојисављевић Петар, Стошовић Добривоје, Стошић Стаменко, Суботић Душан, Тасић Светозар С., Тешић Максим, Тишма Владимир, Урошевић Мирко, Физир Виктор, Фукс Рико др., Хасанбеговић Авдо др., Хафизадић Сулејман др., Хорват Фрањо, Хочевар Станко, Цветић Јосип, Цујан Ђиро.

(После гласања)

Претседник Стеван Ђирић: Господа народни посланици, изволите чути резултат гласања. Гласало је укупно 140 народних посланика, од тога 135 „за“ а 5 „против“. Према томе, овај предлог Конвенције примљен је у начелу, у појединостима и коначно у целини и биће на основу члана 64 Устава упућен Сенату на даљи рад. (Пљескање код већине).

Прелазимо на другу тачку дневног реда: Претрес извештаја Одбора о предлогу закона о Конвенцији између Краљевине Југославије и Велике Британије о уређењу међусобне помоћи у вођењу поступка у грађанским и трговачким стварима које су у течају или које могу бити у течају пред односним судским властима, потписаноју Лондону, 27 фебруара 1936 године.

Има реч известилац Одбора г. Жарко Томашевић.

Известилац Жарко Томашевић: Између наше државе и Велике Британије закључена је у Лондону 27 фебруара 1936 г. конвенција о уређењу међусобне помоћи у вођењу поступка у грађанским и трговачким стварима.

Конвенција има пет одељака:

Први садржи дефиниције израза: територија, лице, правно лице и држављанин;

Други одељак садржи одредбе о начину, форми и путу узајамног достављања судских и вансудских аката; одредбе о накнади трошкова око достављања тих аката;

Трећи одељак садржи начин поступања по молбеним писмима судске власти, којима се тражи извођење доказа на територији оне друге уговорнице;

Четврти одељак садржи прописе који се одnose на једнакости у поступању у судским ства-

рима; нарочито законске заштите и приступа судовима, обезбеђења парничних трошкова, сиромашног права и притвора због дугова;

Пети одељак садржи општа наређења. Према овим наређењима имају се евентуалне тешкоће у примени ове конвенције уредити дипломатским путем.

Југословенски и енглески текст конвенције подједнако су аутентични.

Конвенција има ступити на снагу 2 месеца по размени инструмената ратификације, које ће се извршити у Београду.

Конвенција је закључена на 3 године, с тим да се може отказати на 6 месеци пре истека овог периода; после тога времена, она се може отказати у свако доба, с тим да остане у важности још 6 месеци после дана саопштеног отказа. Конвенција важи за целу Југословенску територију, а у погледу Велике Британије њено дејство, самим закључењем, не протеже се и на Шкотску, ни северну Ирску, острва у Ламаншу и острво Мам, нити на коју колонију, прекоморску територију, доминион, протекторат итд. али се путем нотификације њено дејство може проширити и на сваку од појединих територија. Као известивоцу Одбора за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима част ми је препоручити Народној скупштини да ову конвенцију прими овако како гласи без икаквих измена. (Одобравање на десници).

Претседник Стеван Ђирић: Пошто се није пријавио ни један говорник, приступићемо гласању. (Војислав Лазић: Молим за реч). Ја сам већ једном изјавио и Народна скупштина је то примила, да господа која желе да говоре имају да се пријаве Претседништву за време говора претходника. Пошто је г. Лазић то пропустио, ја ћу му последњи пут дати реч али више не. Народни посланици који хоће да говоре дужни су да се Претседништву пријаве пре него што је претходни говорник завршио свој говор. Има реч народни посланик г. Лазић.

Војислав Лазић: После опомене г. Претседника, и то овако строге, ја сам добио ипак реч, и казаћу неколико речи поводом ове конвенције. Са истих разлога, господа, са којих нисмо гласали за ову конвенцију која је пре ове била на дневном реду, са истих разлога не можемо гласати ни за ову конвенцију, тим пре што је ову конвенцију закључила сама Влада г. др. Милана Стојадиновића, те према томе како ми немамо поверења у ту Владу, да је она могла ма шта добро да уради, ми не верујемо да је добро урадила и закључивши ову конвенцију, не верујемо да су њоме довољно заштићени интереси наше земље и зато ћемо гласати против ове конвенције.

Претседник Стеван Ђирић: Господа народни посланици, прелазимо на гласање у начелу о овој конвенцији. Гласаће се поименично „за“ и „против“. Молим г. секретара да изволи извршити прозивку.

Секретар Драгомир Стојадиновић прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Баџак Милан Љ., Беђировић Воца Шериф, Богавац Петар П., Божиновић Љубомир,

Божић Јакша, Будимир Симо Ђ., Величковић Миладин, Видец Антон, Водстречил Хинко, Вујасиновић Вук др., Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Галогожа Петар, Георгијевић Јоца М., Главинић Милан др., Грба Милован др., Давинић Брана, Дамић Драган др., Даниловић Живко Ј., Дачић Александар М., Димитријевић Живојин, Димитријевић Љутица др., Димитријевић Стојадин, Димић Радосав М., Дургутовић Мустафа И., Ђикић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић Војислав В., Ђурић Боривоје М., Ерцеговац Богдан, Живадиновић Борисав П., Зејнел Бег Ибрахим Страцимир, Захарић Чедомир И., Здравковић Миленко, Зубер Никола, Ибрахимпашаић Абдула, Јанковић Десимир, Јанковић Стеван, Јањић Војислав др., Јевтић Ђорђе, Јеличић Цветко, Јовановић Ђорђе др., Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Казимировић Владимир П., Каламатијевић Михаило, Калуђерчић Бранко др., Капетановић Исметбег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоца, Кашпер Михаел др., Клар Франц др., Кожул Марко др., Коце Јуре др., Косовић Петар Р., Костић Васиљ, Костренчић Лука, Крафт Стеван др., Крстић Михаило, Кузељевић Сретен, Куленовић Џафербег др., Куњашић Јоаким, Лазаревић Милан, Лазаревић Никон, Лазаревић Тодор др., Љешевић Михаило К., Макар Дако, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Мијушковић Лука, Мишашиновић Ђуро Д., Микић Сава, Милановић Живота, Милетић Вјекослав др., Милијановић Велимир, Мирковић Димитрије С., Мишкулдин Миле др., Недељковић Урош, Никитовић Часлав др., Николић Бранко др., Николић Живко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новаковић Нико др., Пантић Љубомир, Патрногић Хаџи Љуба, Певец Рудолф, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Петровић Богдан, Повреновић Матија К., Поздерац Нурија, Поповић Аћим С., Поповић Новица М., Раденковић Стојан, Рајаковић Милоје М., Рамадановић Рамадан Ф., Рашковић Милош др., Риђановић Мухамед др., Рогоић Јосип др., Ружичић Марко В., Савић Обрен, Санто Гавро др., Симић Стеван, Сладојевић Чедомир П., Сокић Момчило, Спасовић Вукашин, Станковић Светозар, Станковић Светолик С., Стојадиновић Драгомир, Стојадиновић Михаило, Тодоровић Бранислав, Томашевић Жарко, Томић Бранко, Томић Јеврем, Тонић Тодор, Трпковић Ставра Т., Турк Рајко, Ђеримагић Садик, Ђирић Стеван (претседава), Ђумавић Хусеин, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црљић Лазар, Чапљић Рагиб, Чвркић Војко Р., Чејовић Ђуро, Чолаковић Крста, Шајкаревић Јован др., Шакић Иван, Шемров Фран др., Шијак Никола др., Широла Брнас Антон, Шошки Лука др., Шушић Живко.

Гласали су „против“: Лазић Војислав, и Паштровић Манфред.

Отсутни су: Аврамовић Лука, Алексић Коста, Андоновић Сима, Антић Боривоје Д., Антонијевић Душан, Аћимовић Велимир Ж., Аћимовић Јордан др., Ауер Људевит др., Банић Милан, Баричевић Јанко др., Бенко Јосип, Белинић Винко, Бешировић Димитрије, Блажић Милан, Божић Милан А., Борисављевић Страхиња, Бошковић Михаило, Бранковић Ђорђе др., Бренчич Михаел, Брујић Јован С., Бубић Стеван др., Буторка Александар др., Васић Тихомир, Вебле Андреј др., Веселиновић Милорад др., Врбић Велимир, Вујић Димитрије, Вукановић Српко др., Вукићевић Милан,

Вучетић Радисав, Гавриловић Никола, Гајић Павле, Гајић Радомир, Гађиновић Војислав Ј., Глишић Миленко, Голубовић Милан, Горњак Винко, Грђић Ристо В., Димитријевић Коста, Динић Таназије Ђ., Добершек Карел, Добросављевић Бранко Д., Дошен Војислав др., Дошен Мирко др., Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Живковић Тодор М., Живковић Радосав Т., Загорац Јово, Зечевић Секула, Зупанчић Фран, Ивановић Драгољуб, Иванчевић Душан, Ивековић Богдан др., Илић Вељко др., Исаковић Миливоје, Јанжековић Иван, Јанковић Драгутин др., Јанчич Иван др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Богољуб Д., Јевтић Животије, Јовановић Василије др., Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовановић Никола, Јовичић Радоје, Јојић Велимир, Јуриша Иван др., Кабалин Никола, Кајић Мијо А., Кадич Алија, Калембер Бранко др., Керсник Антон, Кнежевић Богољуб, Ковач Анте, Којић Драгутин др., Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић Мирко др., Краљевић Драган др., Крстић Стојан Ст., Крстић Симо., Кумануди Коста др., Кулишић Шиме др., Курилић Милан Ј., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Курсулић Велимир Ј., Лазаревић Александар М., Лазаревић Милован, Ленарчич Станко, Ловренчич Иван др., Лукаревић Михаило Т., Лукачић Августин, Марковић Ђорђе др., Марковић Миленко др., Марцикић Милоје Т., Мastroвић Анте, Матица Павао, Махник Артур, Мијић Милан Ђ., Мијовић Александар др., Милошевић Душан Р., Милошевић Душан С., Милошевић Радивоје, Милутиновић Милинко Р., Миљуш Бранко др., Михаиловић Тодор, Михаиловић Илија П., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Ненадовић Јован Б., Николић Милован Ђ., Новачан Антон др., Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Пејин Гојко Ж., Пејкић Чедомир А., Перић Миливоје Ђ., Перовић Милан Р., Петковић Милан, Петковић Растко, Пинтеровић Милован др., Плескович Рудолф, Поповић Велимир М., Поповић Душан, Поповић Живојин др., Поповић Живко, Поповић Коста др., Поповић Михаило др., Поповић Светислав др., Предован Крсто, Прека Никола, Прекоршек Иван, Прељубовић Мухамед, Протић Јеремија П., Радојичић Данило В., Ратковић Бранко Т., Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић Милош М., Режек Јосип др., Сарић Ибрахим, Секулић Милан др., Сокић Милоје, Соколовић Никола, Станковић Александар, Степанов Миливој, Стефановић Игњат Б., Стијић Милан др., Стојисављевић Петар, Стошовић Добривоје, Стошић Стаменко, Суботић Душан, Тасић Светозар С., Тешић Максим, Тишма Владимир, Урошевић Мирко, Физир Виктор, Фукс Рико др., Хасанбеговић Авдо др., Хафизадић Сулејман др., Хорват Фрањо, Хочевац Станко, Цветић Јосип, Цујан Ђиро.

(После гласања)

Претседник Стеван Ђирић: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је укупно 137 народних посланика, од којих су 135 гласали „за“, а 2 „против“. Према томе, је овај законски предлог примљен у начелу. Прелазимо на претрес у појединостима. Пошто се није пријавио ни један говорник, то ћемо одмах приступити претресу у појединостима. Молим г. известиоца да изволи прочитати § 1.

Известилац Жарко Томашевић: прочита § 1.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина овако прочитани § 1? (Прима. — Не прима.) Она господа који примају, нека изволе седети, а који су против, нека изволе устати. (Већина седи.) Објављујем да је § 1 примљен већином гласова.

Изволите чути § 2.

Известилац Жарко Томашевић прочита § 2.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина овако прочитани § 2? (Прима. — Не прима.) Она господа који примају, нека изволе седет, а који су против, нека изволе устати. (Већина седи.) Објављујем да је § 2 примљен већином гласова.

Према томе, је овај законски предлог примљен и у појединостима. Прелазимо сада на гласање коначно и у целини. Гласаће се поименично „за” и „против”. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Драгомир Стојадиновић прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за”: Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Бацак Милан Љ., Бећировић Воца Шериф, Богавац Петар П., Божиновић Љубомир, Божић Јакша, Будимир Симо Ђ., Величковић Миладин, Видец Антон. Водстречил Хинко, Вујасиновић Вук др., Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Галогожа Петар, Георгијевић Јоца М., Главинић Милан др., Грба Милован др., Давинић Брана, Дамић Драган др., Даниловић Живко Ј., Дачић Александар М., Димитријевић Живојин, Димитријевић Љутица др., Димитријевић Стојадин, Димић Радосав М., Двргутовић Мустафа, И., Ђикић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић Војислав В., Ђурић Боривоје М., Ерцеговац Богдан, Живадиновић Борисав, Зејнел Бег Ибрахим Страцимир, Захарић Чедомир И., Здравковић Миленко, Зубер Никола, Ибрахимпаша Абдула, Јанковић Десимир, Јанковић Стеван, Јањић Војислав др., Јевтић Ђорђе, Јеличић Цветко, Јовановић Ђорђе др., Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Казимировић Владимир П., Каламатијевић Михаило, Калуђерчић Бранко др., Капетановић Исметбег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоца, Кашпер Михаел др., Клар Франц др., Кожул Марко др., Коце Јуре др., Косовић Петар Р., Костић Васиљ, Костренчић Лука, Крафт Стеван др., Крстић Михаило, Квзљевић Сретен, Куленовић Цафербег др., Кућашић Јоаким, Лазаревић Милан, Лазаревић Никон, Лазаревић Тодор др., Љешевић Михаило, Макар Дакс, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Мијушковић Лука, Микашиновић Ђуро Д., Микић Сава, Милановић Живота, Милетић Вјекослав др., Милијановић Велимир, Мирковић Димитрије С., Мишкулин Миле др., Недељковић Урош, Никитовић Часлав др., Николић Бранко др., Николић Живко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новаковић Нико др., Пантић Љубомир, Патрновић Хаши Љуба, Певец Рудолф, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Петровић Богдан, Повреновић Матија К., Позлерац Нурија, Поповић Аћим С., Поповић Новица М., Раденковић Стојан, Рајаковић Милоје М., Рамадановић Рамадан, Рашиковић Милош др., Рићановић Мухамед др., Рогвић Јосип др., Ружицић Марко, Савић Обрен, Санто Гавро др., Симић Стеван, Сладојевић Чедомир П., Сокић Момчило, Спасовић Вукашин, Станковић Светозар, Станковић Светолик С., Стојадиновић Драгомир, Стојадиновић Михаило, Тодоровић Бранислав, Томашевић Жарко,

Томић Бранко, Томић Јеврем, Тонић Тодор, Трпковић Ставра Т., Турк Рајко, Теримагић Садик, Ђирић Стеван, (претседава), Ђумаковић Хусеин, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црљић Лазар, Чапљић Рагиб, Чвркић Војко Р., Чејовић Ђуро, Чолаковић Крста, Шајкаревић Јован др., Шакић Иван, Шемров Фран др., Шијак Никола др., Широла Брнас Антон, Шошки Лука др., Шушић Живко.

Гласали су „против”: Лазић Војислав, Паштровић Манфред.

Отсутни су: Аврамовић Лука, Алексић Коста, Андоновић Сима, Антић Боривоје Д., Антонијевић Душан, Аћимовић Велимир Ж., Аћимовић Јордан др., Ауер Људевит др., Банић Милан, Баричевић Јанко др., Бенко Јосип, Белинић Винко, Бешировић Димитрије, Блажић Милан, Божић Милан А., Борисављевић Страхиња, Бошковић Михаило, Бранковић Ђорђе др., Бренчич Михаел, Брујић Јован С., Бубић Стеван др., Буторка Александар др., Васић Тихомир, Вебле Андреј др., Веселиновић Милорад др., Врбић Велимир, Вујић Димитрије, Вукановић Српко др., Вукићевић Милан, Вучетић Радисав, Гавриловић Никола, Гајић Павле, Гајић Радомир, Гаћиновић Војислав Ј., Глишић Миленко, Голубовић Милан, Горњак Винко, Грђић Ристо В., Димитријевић Коста, Динић Танасије Ђ., Добершек Карел, Добросављевић Бранко Д., Дошен Војислав др., Дошен Мирко др., Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Живковић Тодор М., Живковић Радосав Т., Загорац Јово, Зечевић Секула, Зупанчич Фран, Ивановић Драгољуб, Иванчевић Душан, Ивковић Богдан др., Илић Вељко др., Исаковић Миливоје, Јанжековић Иван, Јанковић Драгутин др., Јанчич Иван др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Богољуб Д., Јевтић Животије, Јовановић Василије др., Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовановић Никола, Јовичић Радоје, Јојић Велимир, Јуриша Иван др., Кабалин Никола, Кајић Мијо А., Кадић Алија, Калембер Бранко др., Керсник Антон, Кнежевић Богољуб, Ковач Анте, Којић Драгутин др., Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић Мирко др., Краљевић Драган др., Крстић Стојан Ст., Крстић Симо, Кумануди Коста др., Кулишић Шиме др., Курилић Милан Ј., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Курсулић Велимир Ј., Лазаревић Александар М., Лазаревић Милован, Ленарчич Станко, Ловренчич Иван др., Лукаревић Михаило Т., Лукачич Августин, Марковић Ђорђе др., Марковић Миленко др., Марцикић Милоје Т., Мastroвић Анте, Матица Павао, Махник Артур, Мијић Милан Ђ., Мијовић Александар др., Милошевић Душан Р., Милошевић Душан С., Милошевић Радивоје, Милутиновић Милинко Р., Миљвић Бранко др., Михаиловић Тодор, Михаиловић Илија П., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мвлалић Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Ненадовић Јован Б., Николић Милован Ђ., Новачан Антон др., Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Пејин Гојко Ж., Пејкић Чедомир А., Перић Миливоје Ђ., Перовић Милан Р., Петковић Милан, Петковић Растко, Пинтеровић Милован др., Плескович Рудолф, Поповић Велимир М., Поповић Душан, Поповић Живојин др., Поповић Живко, Поповић Коста др., Поповић Михаило др., Поповић Светислав др., Предован Крсто, Прека Никола, Прекоршек Иван, Прелубовић Мухамед, Протић Јеремија П., Радојичић Данило В., Ратко-

вић Бранко Т., Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић Милош М., Режек Јосип др., Сарић Ибрахим, Секулић Милан др., Сокић Милоје, Соколовић Никола, Станковић Александар, Степанов Миливој, Стефановић Игњат Б., Стијић Милан др., Стојисављевић Петар, Стошовић Добривоје, Стошић Стаменко, Суботић Душан, Тасић Светозар С., Тешић Максим, Тишма Владимир, Урошевић Мирко, Физир Виктор, Фукс Рико др., Хасанбеговић Авдо др., Хафизадић Сулејман др. Хорват Фрањо, Хочевар Станко, Цветић Јосип, Цујан Ђиро.

(После гласања)

Претседник Стеван Ђирић: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је укупно 137 народних посланика, од којих су гласали 135 „за“ а 2 „против“. Према томе је и ова конвенција примљена коначно и у целини и биће на основу члана 64 Устава упућена Сенату на даљи рад.

Прелазимо на трећу тачку дневнога реда: Претрес извештаја Одбора о предлогу закона о споразуму закљученом између Краљевине Југославије и Краљевине Белгије о међусобној судској помоћи у грађанским и у трговачким стварима, са допунским протоколом, закљученом у Брислу 29 фебруара 1936 године.

Има реч известилац Одбора г. Жарко Томашевић.

Известилац Жарко Томашевић: Између наше државе и Краљевине Белгије закључен је у Брислу 29 фебруара 1936 године споразум о међусобној судској помоћи у грађанским и трговачким стварима. Овај споразум садржи потребне одредбе ради што бољег извршавања одредаба Хашке конвенције од 17 јула 1905 године о грађанском судском поступку.

Садржај споразума је следећи: Члан 1 до 5 садржи одредбе о достављању аката и о извршењу молбених писама. Члан 6 садржи одредбе о извршењу одлука по питању трошкова и издатака. Члан 7 садржи одредбе да се не захтева никакво накнадно оверавање аката или исправа сачињених, издатих или оверених од стране суда једне државе, при њиховој употреби у судским пословима на територији оне друге државе. Члан 8 предвиђа обавезу Министарства правде обеју држава да једно другоме, на захтев, бесплатно доставља текстове законских одредаба. Члан 9 предвиђа, да у колико овај споразум не би садржавао потребне одредбе, да се и на даље има примењивати напред поменута Хашка конвенција од 17 јула 1905 године.

Споразум је закључен на неодређено време, с тим, да ступи на снагу на три месеца по размени инструмената ратификације, и да остане на снази шест месеци, пошто га која било страна уговорница откаже.

Допунски протокол предвиђа, да ће се, у смислу споразума, сирочадски столови и старатељска повереништва у Југославији сматрати као судови, и да ће се при достављању аката, оба Министарства правде служити формуларом по обрасцу приложеном овом споразуму.

Југословенски и француски текст споразума подједнако су аутентични.

Као известиоцу одбора за проучавање међународних уговора и споразума, част ми је замо-

лити Народну скупштину да гласа за овај споразум. (Одобравање и плескање).

Претседник Стеван Ђирић: Реч има народни посланик г. Војислав Лазић.

Војислав Лазић: Господо, пошто ми из опозиције не верујемо да је Краљевска влада довољно заштитила интересе наше земље приликом закључења ове конвенције, и пошто не верујемо Краљевској влади, да је и овим споразумом учинила нешто добро за нашу земљу, изјављујем да ћемо гласати против.

Претседник Стеван Ђирић: Пошто нема више пријављених говорника, прелазимо на гласање у начелу.

Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Драгомир Стојадиновић прозива народне посланика да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Бацак Милан Љ., Беђировић Воца Шериф, Богавац Петар П., Божиновић Љубомир, Божић Јакша, Будимир Симо Ђ., Величковић Миладин, Видец Антон, Водстречил Хинко, Вујасиновић Вук др., Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Галогожа Петар, Георгијевић Јоца М., Главинић Милан др., Грба Милован др., Давинић Брана, Дамић Драган др., Даниловић Живко Ј., Дачић Александар, Димитријевић Живојин, Димитријевић Љутица др., Димитријевић Стојадин, Димић Радосав М., Дургутовић Мустафа И., Ђикић Алојзије, Ђокић Љубомир, Ђорђевић Војислав В., Ђурић Боривоје М., Ерцеговац Богдан, Живадиновић Борисав, Зејнел Бер Ибрахим, Страцимир, Захарић Чедомир И., Здравковић Миленко, Зубер Никола, Ибрахимпаша Абдулах, Јанковић Десимир, Јанковић Стеван, Јањић Војислав др., Јевтић Ђорђе, Јеличић Цветко, Јовановић Ђорђе др., Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Казимировић Владимир П., Каламатијевић Михаило, Калуђерчић Бранко др., Капетановић Исметбег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоца, Кашпер Михаел др., Клар Франц др., Кожул Марко др., Коце Јуре др., Косовић Петар Р., Костић Василић, Костренчић Лука, Крафт Стеван др., Крстић Михаило, Кузељевић Светен, Куленовић Шаферберг др., Квњашаић Јоаким, Лазаревић Милан, Лазаревић Никон, Лазаревић Тодор др., Љешевић Михаило К., Макар Дако, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Мијвсковић Лука, Микашиновић Ђуро Д., Микић Сава, Миловановић Живота, Милетић Вјесколас др., Милијановић Велимир, Мирковић Лимитрије С., Мишкулин Миле др., Недељковић Урош, Никитовић Часлав др., Николић Бранко др., Николић Живко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новаковић Нико др., Пантић Љубомир, Патрновић Хани Љуба, Певец Рудолф, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Петровић Богдан, Повреновић Матија К., Поздерац Нурија, Поповић Аћим С., Поповић Новица М., Раденковић Стојан, Рајаковић Милоје М., Рамадановић Рамадан Ф., Рашковић Милош др., Риђановић Мухамед др., Рогић Јосип др., Ружичић Марко Д., Савић Обрен, Санто Гавро др., Симић Стеван, Сладојевић Чедомир П., Сокић Момчило, Спасовић Вукашин, Станковић Светозар, Станковић Светолик С., Стојадиновић Драгомир, Стојадиновић Михаило, Тодоровић Бранислав, Томашевић Жарко, Томић Бранко, Томић Јеврем, Тонић Тодор, Трпковић Ставра Т., Турк Рајко, Ђеримагић Садик, Ђирић Стеван (претседава), сумавић Хусеин,

Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црљић Лазар, Чапљић Рагиб, Чвркић Војко, Чејовић Бу-ро, Чолаковић Крста, Шајкаревић Јован др., Ша-хић Иван, Шемров Фран др., Шијак Никола др., Широла Брнас Антон, Шошки Лука др., Шушић Живко.

Гласали су „против“: Лазић Војислав, Паштро-вић Манфред.

Отсутни су: Аврамовић Лука, Алексић Коста, Андоновић Сима, Антић Боривоје Д., Антоније-вић Душан, Аћимовић Велимир Ж., Аћимовић Јордан др., Ауер Људевит др., Банић Милан, Ба-ричевић Јанко др., Бенко Јосип, Белинић Винко, Бешировић Димитрије, Блажић Милан, Божић Милан А., Борисављевић Страхиња, Бошковић Михаило, Бранковић Ђорђе др., Бренчич Михаел, Брујић Јован С., Бубић Стеван др., Буторка Алек-сандар др., Васић Тихомир, Вебле Андреј др., Ве-селиновић Милорад др., Врбић Велимир, Вујић Димитрије, Вукановић Српко др., Вукићевић Ми-лан, Вучетић Радисав, Гавриловић Никола, Гајић Павле, Гајић Радомир, Гаџиновић Војислав Ј., Глишић Миленко, Голубовић Милан, Горњак Вин-ко, Грђић Ристо В., Димитријевић Коста, Динић Танасије Ђ., Добершек Карел, Добросављевић Бранко Д., Дошен Војислав др., Дошен Мирко др., Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Живковић Тодор М., Живковић Радосав Т., Загорац Јово, Зечевић Секула, Зупанчич Фран, Ивановић Дра-гољуб, Иванчевић Душан, Ивековић Богдан др., Илић Вељко др., Исаковић Миливоје, Јанжековић Иван, Јанковић Драгутин др., Јанчич Иван др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Богољуб Д., Јевтић Животије, Јовановић Василије др., Јова-новић Јован, Јовановић Љубомир, Јовановић Ни-кола, Јовичић Радоје, Јојић Велимир, Јуриша Иван др., Кабалин Никола, Кајић Мијо А., Кадич Алија, Калембер Бранко др., Керсник Антон, Кне-жевић Богољуб, Ковач Анте, Којић Драгутин др., Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић Мирко др., Краљевић Драган др., Крстић Стојан Ст., Кр-стић Симо, Кумануди Коста др., Кулишић Шиме др., Курилић Милан Ј., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Курсулић Велимир Ј., Лазаревић Алек-сандар М., Лазаревић Милован, Ленарчич Станко, Ловренчич Иван др., Лукаревић Михаило Т., Лу-качич Августин, Марковић Ђорђе др., Марковић Миленко др., Марцикић Милоје Т., Мastroвић Анте, Матица Павао, Махник Артур, Мијић Ми-лан Ђ., Мијовић Александар др., Милошевић Ду-шан Р., Милошевић Душан С., Милошевић Радивоје, Милутиновић Милинко Р., Миљуш Бранко др., Михаиловић Тодор М., Михаиловић Илија П., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Муста-фа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Нена-дић Војислав, Ненадовић Јован Ђ., Николић Ми-лован Ђ., Новачан Антон др., Новачковић Стјепан, Пауновић Бранко, Пејин Гојко Ж., Пејкић Чедо-мир А., Перић Миливоје Ђ., Перовић Милан Р., Петковић Милан, Петковић Растко, Пинтеровић Милован др., Плескович Рудолф, Поповић Вели-мир М., Поповић Душан, Поповић Живојин др., Поповић Живко, Поповић Коста др., Поповић Ми-хаило др., Поповић Светислав др., Предован Кр-сто, Прека Никола, Прекоршек Иван, Прељубовић Мухамед, Протић Јеремија П., Радочић Данило В., Ратковић Бранко Т., Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић Милош М., Ре-

жек Јосип др., Сарић Ибрахим, Секулић Милан др., Сокић Милоје, Соколовић Никола, Станковић Александар, Степанов Миливој, Стефановић Иг-њат Б., Стијић Милан др., Стојисављевић Петар, Стошовић Добривоје, Стошић Стаменко, Суботић Душан, Тасић Светозар С., Тешић Максим, Тишма Владимир, Урошевић Мирко, Физир Виктор, Фукс Рико др., Хасанбеговић Авдо др., Хафизадић Су-лејман др., Хорват Франо, Хочевар Станко, Цве-тић Јосип, Цујан Ђиро.

(После гласања)

Претседник Стеван Ђирић: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 137 на-родних посланика, од којих су 135 гласали „за“ а 2 „против“. Према томе објављујем да је овај предлог закона примљен у начелу.

Прелазимо на претрес у појединостима. По-што се није пријавио ни један говорник за реч, то прелазимо одмах на гласање у појединостима. Молим г. известиоца да прочита § 1.

Известилац Жарко Томашевић: прочита § 1.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина овако прочитани § 1? (Прима! — Не прима!) Она господа који примају, нека изволе седети, а који су против, нека изволе устати. (Ве-ћина седи). Објављујем да је § 1 примљен већи-ном гласова.

Изволите чути § 2.

Известилац Жарко Томашевић: прочита § 2.

Претседник Стеван Ђирић: Прима ли Народна скупштина овако прочитани § 2? (Прима. — Не прима!) Она господа који примају, нека изволе се-дети, а који су против, нека изволе устати. (Већина седи). Објављујем да је § 2 примљен већином гласова. Према томе је овај предлог закона при-мљен и у појединостима.

Прелазимо на гласање коначно и у целини. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Драгомир Стојадиновић прозива на-родне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аранђеловић Јован, Арежина Миљкан, Баџак Милан Љ., Бећировић Воца Шериф, Богавац Петар П., Божиновић Љубомир, Божић Јакша, Будимир Симо Ђ., Величковић Миладин, Видец Антон, Водстречил Хинко, Вујасиновић Вук др., Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Галогожа Петар, Георгијевић Јоца М., Главинић Милан др., Грба Милован др., Давинић Брана, Дамић Драган др., Даниловић Живко Ј., Дачић Александар, Ди-митријевић Живојин, Димитријевић Љутица др., Димитријевић Стојадин, Димић Радосав М., Дургу-товић Мустафа И., Ђикић Алојзије, Ђокић Љубо-мир, Ђорђевић Војислав В., Ђурић Боривоје М., Ер-цеговац Богдан, Живадиновић Борисав, Зејнел Бег Ибрахим Страцимир, Захарић Чедомир И., Здрав-ковић Миленко, Зубер Никола, Ибрахимпашић Аб-дула, Јанковић Десимир, Јанковић Стеван, Јањић Војислав др., Јевтић Ђорђе, Јеличић Цветко, Јова-новић Ђорђе др., Јоксимовић Зарије, Јоксимовић Угрин, Казимировић Владимир П., Каламатијевић Михаило, Калуђерчић Бранко др., Капетановић Исметбег Гавран, Каћански Стеван, Кашанин Јоца, Кашпер Михаел др., Клар Франц др., Кожул Марко др., Коце Јуре др., Косовић Петар Р., Костић Ва-

силъ, Костренчић Лука, Крафт Стеван др., Крстић Михаило, Кузељевић Сретен, Куленовић Џафербег др., Куњашић Јоаким, Лазаревић Милан, Лазаревић Никон, Лазаревић Тодор др., Љешевић Михаило К., Макар Дако, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Мијушковић Лука, Микашиновић Ђуро Д., Микић Сава, Милановић Живота, Милетић Вјекослав др., Милијановић Велимир, Мирковић Димитрије, Мишкулин Миле др., Недельковић Урош, Никитовић Часлав др., Николић Бранко др., Николић Живко, Николић Славко, Нићифоровић Спаса, Новаковић Нико др., Пантић Љубомир, Патрногић Хаџи Љуба, Певец Рудолф, Пеливановић Малић, Перовић Душан, Петровић Богдан, Повреновић Матија К., Поздерац Нурија, Поповић Аћим С., Поповић Новица М., Раденковић Стојан, Рајаковић Милоје М., Рамадановић Рамадан Ф., Рашковић Милош др., Риђановић Мухамед др., Роговић Јосип др., Ружичић Марко, Савић Обрен, Санто Гавро др., Симић Стеван, Сладојевић Чедомир П., Сокић Момчило, Спасовић Вукашин, Станковић Светозар, Станковић Светолик С., Стојадиновић Драгомир, Стојадиновић Михаило, Тодоровић Бранислав, Томашевић Жарко, Томић Бранко, Томић Јеврем, Тонић Тодор, Трпковић Ставра Т., Турк Рајко, Ђеримагић Садик, Ђирић Стеван (претседава), Ђумавић Хусеин, Хаџи-Ристић Спира, Цветковић Драгиша, Црљић Лазар, Чапљић Рагиб, Чвркић Војко Р., Чејовић Ђуро, Чолаковић Крста, Шајкаревић Јован др., Шакић Иван, Шемров Фран др., Шијак Никола др., Широла Брнас Антон, Шошки Лука др., Шушић Живко.

Гласали су „против”: Лазич Војислав, Паштровић Манфред.

Отсутни су: Аврамовић Лука, Алексић Коста, Андоновић Сима, Антић Боривоје Д., Антонијевић Душан, Аћимовић Велимир Ж., Аћимовић Јордан др., Ауер Људевит др., Банић Милан, Баричевић Јанко др., Бенко Јосип, Белинић Винко, Бешировић Димитрије, Блажић Милан, Божић Милан А., Борисављевић Страхиња, Бошковић Михаило, Бранковић Ђорђе др., Бренчич Михаел, Брујић Јован С., Бубић Стеван др., Буторка Александар др., Васић Тихомир, Вебле Андреј др., Веселиновић Милорад др., Врбић Велимир, Вујић Димитрије, Вукановић Српко др., Вукићевић Милан, Вучетић Радисав, Гавриловић Никола, Гајић Павле, Гајић Радомир, Гађиновић Војислав Ј., Глишић Миленко, Голубовић Милан, Горњак Винко, Грђић Ристо В., Димитријевић Коста, Динић Танасије Ђ., Добершек Карел, Добросављевић Бранко Д., Дошен Војислав др., Дошен Мирко др., Ђуровић Данило, Ђуровић Михаило, Живковић Тодор М., Живковић Радосав Т., Загорац Јово, Зечевић Секула, Зупанчич Фран, Ивановић Драгољуб, Иванчевић Душан, Ивековић Богдан др., Илић Вељко др., Исаковић Миливоје, Јанжековић Иван, Јанковић Драгутин др., Јанчич Иван др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Богољуб Д., Јевтић Животије, Јовановић Василије др., Јовановић Јован, Јовановић Љубомир, Јовановић Никола, Јовичић Радоје, Јојић Велимир, Јуриша Иван др., Кабалин Никола, Кајић Мијо А., Кадић

Алија, Калембер Бранко др., Керсник Антон, Кнежевић Богољуб, Ковач Анте, Којић Драгутин др., Коман Албин, Комненовић Мирко, Косић Мирко др., Краљевић Драган др., Крстић Стојан Ст., Крстић Симо, Кумануди Коста др., Кулишић Шиме др., Курилић Милан Ј., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Курсулић Велимир Ј., Лазаревић Александар М., Лазаревић Милован, Ленарчич Станко, Ловренчич Иван др., Лукаревић Михаило Т., Лукачич Августин, Марковић Ђорђе др., Марковић Миленко др., Марцикић Милоје Т., Маштровић Анте, Матица Павао, Махник Артур, Мијић Милан Ђ., Мијовић Александар др., Милошевић Душан Р., Милошевић Душан С., Милошевић Радивоје, Милутиновић Милинко Р., Миљуш Бранко др., Михаиловић Тодор М., Михаиловић Илија П., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа, Муратбашић Осман, Нановић Радивоје, Ненадић Војислав, Ненадовић Јован Б., Николић Милован Ђ., Новачан Антон др., Новаковић Стјепан, Пауновић Бранко, Пејин Гојко Ж., Пејкић Чедомир А., Перић Миливоје Ђ., Перовић Милан Р., Петковић Милан, Петковић Растко, Пинтеровић Милован др., Плесковић Рудолф, Поповић Велимир М., Поповић Душан, Поповић Живојин др., Поповић Живко, Поповић Коста др., Поповић Михаило др., Поповић Светислав др., Предован Крсто, Прека Никола, Прекоршек Иван, Прељубовић Мухамед, Протић Јеремија П., Радојичић Дазило В., Ратковић Бранко Т., Рафаиловић Живојин, Рафаиловић Миливоје, Рашовић Милош М., Режек Јосип др., Сарић Ибрахим, Секулић Милан др., Сокић Милоје, Соколовић Никола, Станковић Александар, Степанов Миливој, Стефановић Игњат Б., Стијић Милан др., Стојисављевић Петар, Стошовић Добривоје, Стошић Стаменко, Суботић Душан, Тасић Светозар С., Тешић Максим, Тишма Владимир, Урошевић Мирко, Физир Виктор, Фукс Рико др., Хасанбеговић Авдо др., Хафизадић Сулејман др., Хорват Фрањо, Хочевар Станко, Цветић Јосип, Џујан Ђиро.

(После гласања)

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 137 народних посланика и то 135 „за” и 2 „против”. Према томе је и овај предлог закона примљен коначно у целини и биће на основу члана 64 Устава упућен Сенату на даљи рад.

Пошто је тиме исцрпен дневни ред данашње седнице, дозволите ми, господо народни посланици, да вам предложим као дневни ред за идућу седницу: Претрес у начелу извештаја Финансиског одбора о предлогу буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансиског закона за 1937/38 годину.

Прима ли Народна скупштина предложени дневни ред? (Прима.) Објављујем да је предложени дневни ред примљен и да ћемо сутра почети претрес буџета за 1937/38 годину у пленуму.

Са вашим допуштењем ову седницу закључујем, а наредну заказујем за сутра у 9 часова пре подне.

Седница је закључена у 13,30 часова.

ПРИЛОЗИ

ПРЕДЛОГ РЕЗОЛУЦИЈЕ

Народна скупштина позива Краљевску владу:

1) Да одмах по доношењу буџета за 1937/38 годину поднесе Народном претставништву на решавање законски предлог о штампи, којим ће бити зајемчено слободно исказивање мисли — без превентивних препрека.

2) Да, док се такав закон не донесе, не подвргава цензури или ма ком поступку управних власти по службеној дужности верно и истинито саопштавање и објављивање како путем штампе, новинарске или друге: говора, изјава, интерпелација, питања и предлога народних посланика и то било у целини било делимично.

3) Да не спречава растурање или прештампавање стенографских бележака Народне скупштине.

4) Да се никакав поступак не предузима против лица која би на напред назначени начин објављивање или растурање таквих списа вршила или из њих саопштења чинила усмено.

Народни посланици:

Др. Васа Јовановић с. р., Јеремија Протић с. р., Драг. Ивановић с. р., Бранко Пауновић с. р., Мирко Урошевић с. р., Анте Ковач с. р., Мустафа А. Мулалић с. р., Б. Д. Јевтић с. р., др. Светислав По-

повић с. р., Инж. Ф. Хорват с. р., Иван Прекоршек с. р., потпис нечитак, др. Краљевић Драган с. р., др. Драг. С. Којић с. р., Миливоје Ђ. Исаковић с. р., Мухамед Прељубовић с. р., Ибрахим Сарић с. р., Милан А. Божић с. р., Анте Мastroвић с. р., Милинко Р. Милутиновић с. р., Жив. Јевтић с. р., Ј. Цветић с. р., М. Паштровић с. р., Коман Албин с. р., Милован Лазаревић с. р., Ристо Грђић с. р., Игњат Б. Стефановић с. р., др. Ауер Људевит с. р., Виктор Физир с. р., Јован Јовановић с. р., Јов. Ненадовић с. р., Вој. Лазић с. р., Д. Иванчевић с. р., Пав. Матица с. р., Коста Димитријевић с. р., Потпис нечитак, Стаменко Стошић с. р., Љубомир Јовановић с. р., Инж. Михаило Ђуровић с. р., Павле Гајић с. р., Горњак Винко с. р., др. Мирко Косић с. р., др. И. Ловренчич с. р., С. Ленарчич с. р., Иван Јанжековић с. р., др. Шиме Кулишић с. р., Милан Вукићевић с. р., Никола Прека с. р., Рад. Нановић с. р., др. Рико Фукс с. р., др. Јанко Баричевић с. р., Коста Алексић с. р., Милан Курилић с. р., Инж. Никола Кабалин с. р., Растко Петковић с. р., Стјепан Новаковић с. р., Секула Зечевић с. р., Миливоје М. Рафаиловић с. р., др. А. Мијовић с. р., Мита Димитријевић с. р., Илија Михаиловић с. р., др. Српко Вукановић с. р., др. Коста Кумануди с. р., И. Мохорич с. р.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Милана Банића, народног посланика, на Председника Министарског савета и Министра иностраних послова о нерегулисању положаја професора г. Радослава Јовановића.

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

У току Светског рата био је, по Благопочившем Николи Пашићу, тадашњем премијеру Краљевине Србије, у Русију упућен професор Радосав Јовановић, да тамо врши национално-пропагандистичку акцију у прилог наше народне ствари. Пратио сам на лицу места од 1917—1919 године рад проф. Јовановића у Русији, и могу рећи да је он са великим успехом дејствовао не само међу Русима и руским интелектуалцима него и у крилу наше емиграције у Русији. Из ове његове активности истакнућу само два момента: 1) проф. Јовановић узео је видљивог и позитивног учешћа у ликвидацији политичких спорова унутар наше емиграције у Русији, поготово у ликвидацији дисидентског покрета међу нашим ратним добровољцима; 2) проф. Јовановић се је активно и успешно залагао за ослобођење наше војне мисије и претставника наше колоније у Москви, који су средином 1918 године били бачени у тамницу злогласне Чеке.

Крајем 1918 године напустили су Совјетску Русију готово сви претставници званичне Србије и вратили се у уједињену отаџбину. Проф. Јовановић остао је међутим и надаље у С. С. С. Р., из једноставног разлога што није опозван од стране поч. Николе Пашића, који га је и послао у Русију.

Сем тога, позитивно ми је познато да је проф. Јовановић тада остао у СССР у директном споразуму са шефом наше Војне мисије поч. пуковником Лонткијевићем и на наговор највиђенијих претставника наших добровољаца у Русији, којима је било стало да има некога ко би се званично бринуо о нашим масама у Русији, док из Југославије не буде послата редовна репатриционна мисија. На тај начин проф. Јовановић био је, од 1918—1923 године, једини наш човек који је имао какву легитимацију да говори у име наших званичних кругова пред Совјетским властима. И овај свој положај није он ни уколико злоупотребио него је показао драгоцене услуге нашој националној ствари: Био је константно при руци десетима хиљада заробљеника наше народности који су још били преостали у Русији, залажући се за њихову исхрану и репатриацију; поред тога, бавио се је интензивно научним радом, прикупљајући драгоцен материјал о стању и приликама у Русији од 1913—1923 и студирајући документе из тајне руске државне архиве. Ваља наине знати да га је влада Краљевине Србије упутила још 1913 у Русију специјално ради изучавања руско-аустријских односа.

Овај и овакав рад проф. Јовановића дао је тако позитивне резултате да су на њ' обратили пажњу поготово наша браћа Чехословаци и њихо-

ви водећи кругови. Међутим, кад се је проф. Јовановић 1923 године вратио у земљу, не само да код нас није добио никакво признање него је до дана данашњег — значи кроз пуних 14 година — остао нерегулисан и његов материјални и његов морални положај. Према њему нису, све до данас, испуњене обавезе државе ни у правном, ни у моралном ни у материјалном погледу; још увек није уређен његов положај у државној хијерархији, а није му дана никаква сатисфакција ни за све патње којима се је изложио кроз десет година бављења у Русији. Шта је код тога најчудноватије, ово питање било је регулисавано финансијским законима, али ни одредбе тих закона нису биле у живот проведене.

Већ пуних 14 година проф. Р. Јовановић налази се у положају „чардака ни на небу ни на земљи“; он је стварно ван закона своје земље и лишен је елементарних права, која свака правна држава гарантује и последњем свом држављанину. А све то зато, јер га је ваљда неки од наших покровитеља набедио као комунсту, што је апсурдно и помислити, кад се знаде да је проф. Јовановић био толико независан у односу према совјетским властима и толико нерезервисан у критиковању њихових поступака, да се је од 2 априла 1919 до 3 августа 1923 налазио у болшевичкој конфинацији, из које га је, по виšekратним молбама наших влада, избавила интервенција чехословачког дипломатског претставништва у Москви.

Предалеко би ме одвело, кад бих излагао све перипетије, кроз које је пролазио, од 1923—1937, ово у истини јединствено — употребљавам еуфемистички израз — третирање проф. Јовановића. Прелазећи преко тога, молим Вас, Господине Претседниче, да ми одговорите на следећа два питања:

1) Који су стварни разлози диктовали овакво малтретирање проф. Радосава Јовановића, малтретирање које је поткопало његово здравље и које већ 14 година лишава једну позитивну националну снагу могућности да се мирно преда раду у корист државе и нације?

2) Хоћете ли искористити прилику која Вам се даје поводом доношења новог државног буџета и новог Финансијског закона за 1937/38 годину па да коначно и дефинитивно, морално и материјално, репарирате неправду која се већ толико време практикује у односу према проф. Радосаву Јовановићу.

Како сам слободан да за ову интерпелацију затражим хитност, очекујем Ваш скорји одговор и молим Вас, Господине Претседниче, да изволите примити уверење о мом одличном поштовању.

Београд, 10 фебруара 1937 год.

Милан Банић, с. р.
народни посланик

INTERPELICIJA

Milana Mravlje-ta, narodnega poslanca, na Predsednika Ministrskega sveta in Ministra notranjih zadev — v zadevi nasilnega postopanja ljubljanske policije v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani.

Za interpelacijo zahtevam hitnost.

Gospod minister!

V ponedeljek, dne 8 februarja 1937 dopoldne sta prišla v prostore zadruga Kmetijske družbe v Ljubljani policijski svetnik g. Geržinčič in banovinski računski nadsvetnik g. Širca.

Na vprašanje ravnatelja inž. Ferlinca Bogdana, kaj gospoda želita, je pol. svetnik Geržinčič izjavil, da ima nalogo vzeti iz Kmetijske družbe imenike članov društva Kmetijske družbe in sejne zapisnike.

Gos. ravnatelj je telefonično poklical v Kmetijsko družbo podpredsednika g. Antona Soršaka in člana izvršnega odbora Kmetijske družbe Milana Mravljeta.

Milan Mravlje je zahteval od g. Geržinčiča pismen odlok, na podlagi katerega naj ima pravico vzeti iz Kmetijske družbe imenike in sejne zapisnike. Policijski organ je izjavil, da ima samo ustmen nalog. Pismenega naloga nima in ga tudi ne bo dobil.

Tedaj mu je član izvršnega odbora Kmetijske družbe Milan Mravlje izjavil, da se mu ne more izročiti zahtevanih stvari, ker se ne more izkazati s pismenim odlokom. Če pa bo kjub temu izvršil ustmen nalog, bo storil grobo nasilje in protizakonito dejanje.

Policijski organ je sporočil stališče članov izvršnega odbora Kmetijske družbe upravniku policije g. dr. Hacinu in ga prosil za nadaljna navodila. Po

tem razgovoru je izjavil policijski organ, da mora nalog izvesti za vsako ceno.

Odšel je k ravnateljevi mizi, odprl predal in vzel sejne zapisnike ter jih položil na mizo. Opozorjen je bil, da je to samovoljno in protizakonito postopanje.

Gospod minister, Vam kot policijskemu ministru je prav dobro znan društveni zakon, ki ne daje absolutno nobene pravice policijskim organom jemati nobenih predmetov, ki so last zadružnih ustanov, iz njihovih prostorov. Zato mi je čast vprašati Vas, gospod minister:

1) Ali Vam je poznano nasilje in protizakonito postopanje upravnika ljubljanske policije g. dr. Hacinu Josipa in pol. svetnika g. Geržinčiča?

2) Ako Vam ni znano, ali ste pripravljeni takoj izvesti vsestransko preiskavo in zaščititi zakon in iz njega izvirajoče pravice državljanov?

3) Ali ste pripravljeni poklicati na odgovornost polic. upravnika g. dr. Hacinu in pol. svetnika Geržinčiča za nasilno in protizakonito postopanje?

Prosim za nujen ustmen odgovor v Narodni skupščini.

Prejmite izraze mojega odličnega spoštovanja.
Beograd, 10. 2. 1937.

Milan Mravlje s. r.
nar. posl.
St. Lenarčič s. r.
Koman Albin s. r.

INTERPELACIJA

Milana Mravlje-ta, narodnega poslanca, na Ministra notranjih poslov, — v zadevi protizakonitega postopanja upravnika ljubljanske policije g. dr. Josipa Hacina.

Za interpelacijo zahtevam hitnost.

GOSPOD MINISTER,

Upravnik ljubljanske policije g. dr. Hacin Josip je izdal odlok II Pov.No. 1/201/ z dne 28 I 1937, s katerim se razveljavljajo sklepi občnega zbora društva Kmetijske družbe od 8 junija 1932 in sklepi obč. zbora z dne 20 decembra 1932.

Z istim odlokom se vzpostavlja staro društvo Kmetijska družba v Ljubljani.

Proti sklepom občnega zbora društva Kmetijske družbe z dne 8 junija so se nekateri njeni člani pritožili na bansko upravo v Ljubljani. Tedanji ban je pritožbo kot neumestno odbil in sklepe občnega zbora potrdil. Tudi pritožba na ministra notranjih zadev je bila odklonjena. Pritožniki so se s to odločitvijo zadovoljili in niso vložili tožbe na Državni svet. Sklepi omenjenega občnega zbora so postali torej z administrativno-pravnega stališča pravomočni.

Proti izrednemu občnemu zboru z dne 29 dec. 1932 sploh ni bilo nobene pritožbe. Na tem izrednem občnem zboru se je društvo Kmetijska družba prostovoljno razšlo, a celokupno premoženje in nepremično premoženje izročilo novoustanovljeni zadrugi Kmetijski družbi, ki je bila ustanovljena isti dan.

Razid društva Kmetijske družbe je bil uradno razglašen v Uradnem listu št. 11 od 8. 2. 1933 priloga stran 60.

Z obzirom na tak pravni položaj je v začetku omenjeni odlok policijske direkcije v Ljubljani protizakonit. Protizakonit je odlok tudi zaradi tega, ker se vmešava v čisto privatne zadeve, ki se upravnih oblasti nič ne tičejo.

Zakaj se je Kmetijska društva preosnovala v zadrugo.

Vi gospod minister, bodete to stvar najboljše razumeli, ker ste sam zadržnik in predsednik najvišje zadržne instance Glavne zadržne zveze v Beogradu.

Po novem društvenem zakonu nobeno društvo kot tako ne more vršiti trgovsko-gospodarskih poslov, pa naj bodo ti še tako nesebični in namenjeni splošnosti. Če pa to vzlic temu hoče in če smatra take posle tudi za važno svojo nalogo v interesu splošnosti, tedaj si pač mora poiskati obliko in način, po katerem mu zakon take posle dovoljuje.

Pred tako nalogo so razmere postavile Kmetijsko družbo. Interes njenega članstva in tudi gospodarski interes vsega kmetijstva je zahteval, da družba stopi kot posredovalec kmetijskih pridelkov proizvajalcem in kupcem v korist kmetu na trg. Kot društvu ji je bilo to po zakonu zabranjeno, kot zastopnici kmetškega sloja pa vsem njenim vodilnim organom po najboljši vesti — ukazano.

Pod težo takih nalog, ki so bile neodložljive, se je vršil občni zbor dne 29. decembra 1932 in je rešil problem na edino mogoč način. Sklenil je pretvoriti društvo Kmetijska družba v zadrugo z enakim imenom. Zadruga je prevzela vse članstvo prejšnjega društva, premoženje in nepremično premoženje, obveze in posle, hkratu pa se je z vso vnemo posvetilo novim, pravkar opisanim nalogam.

Da se je občni zbor odločil za spremembo društva v zadrugo, za to je bilo odločilnih več tehtnih razlogov, v prvi vrsti pa interes splošnosti. Saj vemo da stremimo v vsem našem gospodarskem življenju po zadržnem sistemu, ki je najprimernejša in morda edino uspešna oblika gospodarskega udejstvovanja malega človeka in malega naroda. Zadruga z izključevanjem posredništva in trgovskega dobička v osebne koristi lahko nudi na trgu blago po cenah, ki so za kupca še dosegljive, pa vendar dobiva producent višje cene kakor pa od trgovskih posrednikov.

Tega se ne zaveda samo kmet, to vedo pri nas vsi sloji, ki si ustanavljajo različne zadruge, to pa ve tudi državna oblast sama, ki skuša zadržno delovanje s posebnimi zakonskimi ugodnostmi pospešavati.

Če je tedaj imenovani občni zbor sklenil pretvoritev društva v zadrugo, je naš kmetijski živelj po svojih zastopnikih samo dokazal, da pravilno pojmuje naloge in duha novega časa in da si hoče pomagati na edino pravičen in uspešen način.

Kako pravičen in v duhu časa za kmeta koristen je bil ta korak, priča okolnost, da se je zadruga Kmetijska družba pričela lepo razvijati ter je z organizacijo vnovčevanja živine, sadja, zdravnih zelišč, fižola in krompirja mnogo pripomogla k okrepitvi cen kmetijskih pridelkov, pri čemer pa je vneta vršila še tudi vse ostale naloge stare Kmetijske družbe. Kako velik obseg je zavzelo poslovanje nove Kmetijske družbe, je razvidno iz dejstva, da je imela v letu 1935 že 275 milijonov prometa.

Odlok policijske uprave u Ljubljani je pa silno škodoval zadrugi Kmetijski družbi in ji povzročil že do sedaj velikansko škodo. Vsi upniki so pričeli pritiskati na Kmetijsko družbo in zahtevajo izplačilo terjatev ali posojil, ali pa se na družbeno nepremično premoženje vknjižujejo.

Z obzirom na vse to mi je čast vprašati Vas, gospod minister:

1) Ali Vam je poznan protizakonit odlok upravnika ljubljanske policije, ki ga uvodom interpelacije omenjam?

2) Ali Vam je znano koliko materijalno škodo je ta protizakonit odlok povzročil zadrugi Kmetijski družbi?

3) Ako Vam ni znano, ali ste pripravljeni nujno celo stvar preiskati ter upravnika policije g. dr. Hacina za njegovo nezakonito postopanje najstrožje kaznovati?

4) Ali ste pripravljeni takoj zahtevati od upravnika policije vso materijalno škodo, ki jo je povzročil njegov nezakonit ukrep zadrugi Kmetijski družbi?

Prosim za nujen ustmen odgovor v Narodni skupščini.

Prejmite, gospod minister, tudi ob tej priliki izraze mojega odličnega spoštovanja.

Beograd, 10. 2. 1937.

Milana Mravlje s. r.
nar. posl.

St. Lenarčič s. r.
Koman Albin s. r.

INTERPELACIJA

Milana Mravlje-ta, narodnega poslanca, na Ministra poljoprivrede — v zadevi protizakonitega postopanja
upravnika ljubljanske policije g. dr. Josipa Hacina.

Za interpelacijo zahtevam hitnost.

GOSPOD. MINISTER!

Upravnik ljubljanske policije g. dr. Hacin Josip je izdal odlok II Pov. Štev. 1/201/1 z dne 28.I.1937, s katerim se razveljavljajo sklepi občnega zbora društva Kmetijske družbe od 8. junija 1932 in sklepi obč. zbora z dne 29. decembra 1932.

Z istim odlokom se vzpostavlja staro društvo Kmetijska družba v Ljubljani.

Proti sklepom občnega zbora društva Kmetijske družbe z dne 8. junija so se nekateri njeni člani pritožili na bansko upravo v Ljubljani. Tedanji ban je pritožbo kot neumestno odbil in sklepe občnega zbora potrdil. Tudi pritožba na ministra notranjih zadev je bila odklonjena. Pritožniki so se s to odločitvijo zadovoljili in niso vložili tožbe na Državni svet. Sklepi omenjenega občnega zbora so postali torej z administrativno-pravnega stališča pravomočni.

Proti izrednemu občnemu zboru z dne 29. decembra 1932 sploh ni bilo nobene pritožbe. Na tem izrednem občnem zboru se je društvo Kmetijska družba prostovoljno razšlo, a celokupno premoženje in nepremično premoženje izročilo novoustanovljeni zadrugi Kmetijski družbi, ki je bila ustanovljena isti dan.

Razid društva Kmetijske družbe je bil uradno razglašen v Uradnem listu št. 11 od 8.II.1933 priloga stran 60.

Z ozirom na tak pravni položaj je v začetku omenjeni odlok policijske direkcije v Ljubljani protizakonit. Protizakonit je odlok tudi zaradi tega, ker se vmešava v čisto privatne zadeve, ki se upravnih oblasti nič ne tičejo.

Zakaj se je Kmetijska družba preosnovala v zadrugo.

Po novem društvenem zakonu nobeno društvo kot tako ne more vršiti trgovsko-gospodarskih poslov, pa naj bodo ti še tako nesebični in namenjeni splošnosti. Če pa to vzlic temu hoče in če smatra take posle tudi za važno svojo nalogo v interesu splošnosti, tedaj si pač mora poiskati obliko in način, po katerem mu zakon take posle dovoljuje.

Pred tako nalogo so razmere postavile Kmetijsko družbo. Interes njenega članstva in tudi gospodarski interes vsega kmetijstva je zahteval, da družba stopi kot posredovalec kmetijskih pridelkov proizvajalcem in kupcem v korist kmetu na trg. Kot društvu ji je bilo to po zakonu zabranjeno, kot zastopnici kmetijskega sloja pa vsem njenim vodilnim organom po najboljši vesti — ukazano.

Pod težo takih nalog, ki so bile neodložljive, se je vršil občni zbor dne 29. decembra 1932 in je rešil problem na edino mogoč način. Sklenil je pretvoriti društvo Kmetijska družba v zadrugo z enakim imenom. Zadruga je prevzela vse članstvo prejšnjega društva, premoženje in nepremično premoženje, obveze in posle, hkratu pa se je z vso vneto posvetila novim, pravkar opisanim nalogam.

Da se je občni zbor odločil za spremembo društva v zadrugo, za to je bilo odločilnih več tehtnih

razlogov, v prvi vrsti pa interes splošnosti. Saj vemo, da stremimo v vsem našem gospodarskem življenju po združenem sistemu, ki je najprimernejša in morda edino uspešna oblika gospodarskega udejstvovanja malega človeka in malega naroda. Zadruga z izključevanjem posredništva in trgovskega dobička v osebne koristi lahko nudi na trgu blago po cenah, ki so za kupca še dosegljive, pa vendar dobiva producent višje cene kakor pa od trgovskih posrednikov.

Tega se ne zaveda samo kmet, to vedo pri nas vsi sloji, ki si ustanavljajo različne zadruge, to pa ve tudi državna oblast sama, ki skuša združno delovanje s posebnimi zakonskimi ugodnostmi pospešavati.

Če je tedaj imenovani občni zbor sklenil pretvoritev društva v zadrugo, je naš kmetijski živelj po svojih zastopnikih samo dokazal, da pravilno pojmuje naloge in duha novega časa in da si hoče pomagati na edino pravičen in uspešen način.

Kako pravičen in v duhu časa za kmeta koristen je bil ta korak, pričča okolnost, da se je zadruga Kmetijska družba pričela lepo razvijati ter je z organizacijo vnovčevanja živine, sadja, zdravnih zelišč, fižola in krompirja mnogo pripomogla k okrepitvi cen kmetijskih pridelkov, pri čemer pa je vneto vršila še tudi ostale naloge stare Kmetijske družbe. Kako velik obseg je zavzelo poslovanje nove Kmetijske družbe, je razvidno iz dejstva, da je imela v letu 1935 že 275 milijonov prometa.

Odlok policijske uprave v Ljubljani je pa silno škodoval zadrugi Kmetijski družbi in ji povzročil že do sedaj velikansko škodo. Vsi upniki so pričeli pritiskati na Kmetijsko družbo in zahtevajo izplačilo terjatev ali posojil, ali pa se na družbeno nepremično premoženje vknjižujejo.

Z obzirom na vse to mi je čast vprašati Vas, gospod minister:

1) Ali Vam je poznan protizakonit odlok upravnika ljubljanske policije, ki ga uvodoma interpelacije omenjam?

2) Ali Vam je znano koliko materialno škodo je ta protizakonit odlok povzročil zadrugi Kmetijski družbi?

3) Ako Vam ni znano, ali ste pripravljeni nujno celo stvar preiskati ter upravnika policije g. dr. Hacina za njegovo nezakonito postopanje najstrožje kaznovati?

4) Ali ste pripravljeni takoj zahtevati od upravnika policije vso materialno škodo, ki jo je povzročil njegov nezakonit ukrep zadrugi Kmetijski družbi?

Prosim za nujen ustmen odgovor v Narodni skupščini.

Prejmite, gospod minister, tudi ob tej priliki izraze mojega odličnega spoštovanja.

Beograd, 10. 2. 1937.

Milan Mravlje s. r.
nar. posl.

St. Lenarčič s. r.
Koman Albin s. r.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Обрена Савића, народног посланика, на Министра унутрашњих послова о раду среског начелника г. Радомира П. Бабића.

ГОСПОДИНЕ МИНИСТРЕ,

Када је незаконити рад и поступак тадашњег начелника Среза неродимског, г. Радомира П. Бабића превазишао све зулуме турских кајмекама, а и мени лично дозлогрдио и додијао горе него звекет аустријских сабаља и топот мађарских катана, не могући нигде наћи заштите од горе реченог господина, и ако сам се обраћао на све надлежне установе које су требале да нас заштите, обратио сам се Његовом Краљевском Височанству Кнезу Намеснику Павлу, тражећи за нас помоћ од Њега лично заштиту. То је било крајем 1934 године. Ова молба, заправо наша жалба на начелника г. Бабића, упућена је из Двора у подређено Вам Министарство. Одатле је упућена Краљевској Банској управи у Скопљу и ту је на велико чудо нестала.

После њеног нестанка ја сам саслушан и ја сам у моме саслушању тражио од Краљевске Банске управе да извиди, где је у то време био г. Бабић, да ли као срески начелник у Урошевцу или као полицијски писар у Краљевској Банској управи у Скопљу.

Било које од ова два места да је заузимао, мислим да је наведени акт он упропастио. Поред

тога знам да је за неколико дела и под суд стављен био.

Како за све наведено г. Бабићу није до сада ни длака са главе нестала, то он свестан својих недела до сада у служби учињених, сматра ваљда да су то његове квалификације за даље напредовање у његовој каријери, па сада у својству среског начелника у Бијелом Пољу и унапређење тражи.

Увиђајући да је поменути господин у праву, подносим ову интерпелацију као један доказ више за његово унапређење, са питањем:

Да ли Вам је познат цео незаконити рад среског начелника Радомира Бабића; и ако Вам је познат, да ли мислите да му то треба убројати у квалификације за унапређење и што пре га унапредити.

Молим да ми на ову интерпелацију изволите одговорити у Народној скупштини.

Изволите примити, Господине Министре, и овом приликом уверење мога одличног поштовања.

Обрен Савић, с. р.

народни посланик Среза неродимског

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Секуле Зечевића, народног посланика, на Министра трговине и индустрије о затварању Државне мајсторске деловодне школе у Београду.

ГОСПОДИНЕ МИНИСТРЕ,

На основу чл. 72 Закона о пословном реду у Народној скупштини, част ми је поднети на Господина Министра трговине и индустрије следећу интерпелацију.

Ових дана затворена је Државна мајсторска деловодна школа у Београду. Наводно ради тога што наставници не примају плате, а како сам извештен до конца школске године нема других предвиђених кредита.

Ова школа, од како је 1932 године из приватних руку прешла у државне, не само да кубури сваке године са кредитима него је и свој наставни програм скраћивала уместо да га је проширивала и усавршавала.

Овакав поступак Министарства је неразумљив, кад се зна, да се нашој стручној настави иначе и до сада поклањало врло мало пажње, што

је од недогледно штетних последица за нашу националну привреду.

Питам Вас, Господине Министре:

Је ли Вам познато да је ова школа затворена и да не ради?

Је ли Вам познато да су у овој школи, раније још, укинута предмети: књиговодство, законодавство, наука о стиловима, кореспонденција и геодезија, тим пре што се од њака траже ови предмети приликом полагања мајсторског испита?

Шта мислите предузети да се школа одмах отвори и да се најхитније уведу поново укинута предмети?

Молим Вас, господине Министре, да ми истим путем одговорите.

За ову интерпелацију тражим хитност.

Београд, 13 фебруара 1937 године.

Секула Зечевић, с. р.
народни посланик

